

СЫН-ПІКІР

Динамичның неба (жұмыс түрінің атапу)

Мык Балгынчан Даңорбекчүнөг

(білім алушының аты-жөні)

53075200 Нисекерлік мұнайнер жыне майнер
(мамандық атапұлжының шифр)
(білім алушының аты-жөні)

(мамандық атауы және шифр)

Тақырыбы: Маңағұрттан ауданы Ұйырат ауылынан сүмек мабдүлжатай

Орындалды:

а) сұзба материалдары 5 бет
б) түсініктемелік жазба 30 бет

ЖҰМЫС ҮШІН ЕСКЕРТПЕЛЕР

Демонстрация научных выставок
победа национальной аудитории Нурлан

Түнүк болуулардың түрдөсүнде
түрдө сүрөттөрүүлүшүн көрсөтүүгө жарыс
жүргүлүштөн. Түнүк болуулардың түрдөсүнде
түрдө сүрөттөрүүлүшүн көрсөтүүгө жарыс
жүргүлүштөн. Түнүк болуулардың түрдөсүнде
түрдө сүрөттөрүүлүшүн көрсөтүүгө жарыс
жүргүлүштөн. Түнүк болуулардың түрдөсүнде
түрдө сүрөттөрүүлүшүн көрсөтүүгө жарыс
жүргүлүштөн.

Жұмысты бағалау

Сүрөттөм үзүүлэх баатарчилсан төслийн орчинд
гэхэд нийтийг Auto Cad, Excel, Word баатарчилсан төслийн
төслийн хөгжлийн төслийн орчинд

Мурік Қарғазмет 510752.00. Инженерлік пеуданер және меморандумдар мен тәжірибелі машиналар мен технологиялардың базасындағы дөрөзесін беруге үшін 100% бекасы 88 %.

Сын-пікір беруші

Світ пікіп'єрніш

 Аманжол Аманжолов

(кольцо)

(зтыжоні)

《17》

ҒЫЛЫМИ ЖЕТЕКШІНІЦ

ПІКІРІ

Дипломдық жоба

(жұмыс түрінің атауы)

Мәлік Бақдәулет Дайырбекұлы

(білім алушының аты-жөні)

5B075200 – Инженерлік жүйелер және желілер

(мамандық атауы және шифр)

Тақырып:

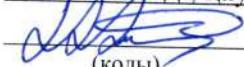
Жаңақорған ауданы Қыраш ауылын сүмен жабдықтау

Дипломдық жоба тапсырмага сәйкес орындалды. Дипломдық жоба орындауга Жаңақорған ауданы Қыраш ауыл сүмен жабдықтау бойынша міндеттер қойылды. Жұмыс барысында келесі еселеудер қарастырылды, ауыл тұрғындарына қажетті су мөлшері, өрт сөндіруге қажетті су шығындары, магистралдық құбырдың гидравликалық есептері қарастырылды. Студент барлық тапсырмаларды сәтті орынады. Дипломдық жобаны жазу барысында студент күнтізбелік кестеге сәйкес белгіленген мерзімдерді сақтады.

Білім алушы Мәлік Бақдәулет Дайырбекұлы 5B075200 “Инженерлік желілер және жүйелер” мамандығы бойынша техника және технологиялық бакалавры дәрежесін беруге лайықты. Дипломдық жобаны орындау бағасы 88%

Ғылыми жетекші

тех.ғыл.канд., қауым., проф.

(колы)

Халхабай Б.

«13» 05 2022 ж.

**Университеттің жүйе администраторы мен Академиялық мәселелер департаменті
директорының ұқсастық есебіне талдау хаттасы**

Жүйе администраторы мен Академиялық мәселелер департаментінің директоры көрсетілген еңбекке қатысты дайындалған Плагиаттың алдын алу және анықтау жүйесінің толық ұқсастық есебімен танысқанын мәлімдейді:

Автор: Мәлік Бақдәulet Даңырбекұлы

Такырыбы: Жанакорган ауданы Кыраш ауылын сумен жабдықтау

Жетекшісі: Бостандык Халхабай

1-ұқсастық коэффициенті (30): 0.1

2-ұқсастық коэффициенті (5): 0

Дәйектсөз (35): 0.1

Әріптерді ауыстыру: 99

Аралықтар: 12

Шағын кеңістіктер: 33

Ақ белгілер: 1

Ұқсастық есебін талдай отырып, Жүйе администраторы мен Академиялық мәселелер департаментінің директоры келесі шешімдерді мәлімдейді :

Ғылыми еңбекте табылған ұқсастықтар плагиат болып есептелмейді. Осыған байланысты жұмыс өз бетінше жазылған болып санала отырып, қорғауға жіберіледі.

Осы жұмыстағы ұқсастықтар плагиат болып есептелмейді, бірақ олардың шамадан тыс көптігі еңбектің құндылығына және автордың ғылыми жұмысты өзі жазғанына қатысты күмән тудырады. Осыған байланысты ұқсастықтарды шектеу мақсатында жұмыс қайта өндөуге жіберілсін.

Еңбекте анықталған ұқсастықтар жосықсыз және плагиаттың белгілері болып саналады немесе мәтіндері қасақана бүрмаланып плагиат белгілері жасырылған. Осыған байланысты жұмыс қорғауға жіберілмейді.

Негіздеме:

Күні 12.05.2022 ж

Кафедраменгерушісі

Жишлоев Ф.Х.

Протокол

о проверке на наличие неавторизованных заимствований (плагиата)

Автор: Мәлік Бақдәulet Дайырбекұлы

Соавтор (если имеется):

Тип работы: Дипломная работа

Название работы: Жанакорган ауданы Кыраш ауылын сумен жабдықтау

Научный руководитель: Бостандык Халхабай

Коэффициент Подобия 1: 0.1

Коэффициент Подобия 2: 0

Микропробелы: 33

Знаки из здругих алфавитов: 99

Интервалы: 12

Белые Знаки: 1

После проверки Отчета Подобия было сделано следующее заключение:

Заимствования, выявленные в работе, является законным и не является плагиатом. Уровень подобия не превышает допустимого предела. Таким образом работа независима и принимается.

Заимствование не является плагиатом, но превышено пороговое значение уровня подобия. Таким образом работа возвращается на доработку.

Выявлены заимствования и плагиат или преднамеренные текстовые искажения (манипуляции), как предполагаемые попытки укрытия плагиата, которые делают работу противоречащей требованиям приложения 5 приказа 595 МОН РК, закону об авторских и смежных правах РК, а также кодексу этики и процедурам. Таким образом работа не принимается.

Обоснование:

Дата 12.05.2022

Заведующий кафедрой
Анишова Г.О.

**Протокол
о проверке на наличие неавторизованных заимствований (плагиата)**

Автор: Мәлік Бақдәulet Дайырбекұлы

Соавтор (если имеется):

Тип работы: Дипломная работа

Название работы: Жанакорган ауданы Кыраш ауылын сумен жабдықтау

Научный руководитель: Бостандык Халхабай

Коэффициент Подобия 1: 0.1

Коэффициент Подобия 2: 0

Микропробелы: 33

Знаки из здругих алфавитов: 99

Интервалы: 12

Белые Знаки: 1

После проверки Отчета Подобия было сделано следующее заключение:

- Заимствования, выявленные в работе, является законным и не является plagiatом. Уровень подобия не превышает допустимого предела. Таким образом работа независима и принимается.
- Заимствование не является plagiatом, но превышено пороговое значение уровня подобия. Таким образом работа возвращается на доработку.
- Выявлены заимствования и plagiat или преднамеренные текстовые искажения (манипуляции), как предполагаемые попытки укрытия plagiatа, которые делают работу противоречащей требованиям приложения 5 приказа 595 МОН РК, закону об авторских и смежных правах РК, а также кодексу этики и процедурам. Таким образом работа не принимается.
- Обоснование:

Дата 12.05.2022

Жишлоев
проверяющий эксперт
Жас

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті

Т.Қ. Бәсенов атындағы Сәулет және құрылым институты

Инженерлік жүйелер және желілер кафедрасы

Мәлік Б.Д.

Жаңақорған ауданы Қыраш ауылдын сумен жабдықтау

Дипломдық жобаға
ТҮСІНІКТЕМЕЛІК ЖАЗБА

5B075200 – «Инженерлік жүйелер және желілер»

Алматы 2022

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті

Т.К. Бәсенов атындағы Сәулет және құрылым институты

Инженерлік жүйелер және желілер кафедрасы

ҚОРГАУҒА ЖІБЕРІЛДІ
ИЖЖК кафедра менгерушісі
техн.ғыл.канд., қауым.проф.
Алимова К.К.
«16» 05 2022 ж.

**Дипломдық жобаға
ТҮСІНІКТЕМЕЛК ЖАЗБА**

Тақырыбы: “ Жаңақорған ауданы Қыраш ауылын сумен жабдықтау ”

Мамандығы 5B075200 – «Инженерлік жүйелер және желілер»

Орындаған

Мәлік Б.Д.

Пікір беруші

ТОО „Арх Инж Проект“

2022 ж.

Жетекші

техн.ғыл.канд., қауым.проф.

Халхабай Б.

«13» 05 2022 ж.

Алматы 2022

Дипломдық жобаны дайындау
КЕСТЕСІ

Бөлімдер атауы, карасырылатын мәселелер тізімі	Жетекші мен кеңесшілерге көрсету мерзімдері	Ескерту
Негізгі бөлімі	03.02.2022-20.03.2022	<i>Орындаулар</i>
Құрылым жинақтау жұмыстарының технологиясы	23.03.2022-07.04.2022	<i>Орындаулар</i>
Экономика бөлімі	03.04.2022-10.04.2022	<i>Орындаулар</i>

Дипломдық жоба бөлімдерінің кеңесшілері мен норма
бақылаушының аяқталған жобаға қойған
қолтаңбалары

Бөлімдер атауы	Кеңесшілер, аты, әкесінің аты, тегі (ғылыми дәрежесі, атағы)	Қол қойылған күн	Қолы
Құрылым жинақтау жұмыстарының технологиясы	И.З. Кашкинбаев техн.ғыл.д-ры, профессор	<i>03.05.2022</i> 	
Экономика бөлімі	Б. Халхабай техн.ғыл.канд., қауым.проф.	<i>07.05.2022</i> 	
Норма бақылау	А.Н. Хойшиев техн.ғыл.канд., қауым.проф.	<i>11.05.2022</i> 	

Жетекші

Халхабай Б.

Тапсырманы орындауга алған білім алушы

Мәлік Б.Д.

Күні

«24» 01

2022 ж.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ФЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті

Т.К. Бәсенов атындағы Сәулет және құрылым институты

Инженерлік жүйелер және желілер кафедрасы

5B075200 – «Инженерлік жүйелер және желілер»

БЕКІТЕМІН

ИЖЖ кафедра менгерушісі
техн.рыл.канд., қауым.проф.
Шарипова К.К. Алимова
«24» 01 2022ж.

**Дипломдық жоба орындауға
ТАПСЫРМА**

Білім алушы Мәлік Бақдәулет Даңырбекұлы

Тақырыбы: Жаңақорған ауданы Қыраш ауылын сумен жабдықтау

Университет Басшысының 2021 жылғы «24» желтоқсан №489-П/Ө бүйрүгімен бекітілген

Аяқталған жобаны тапсыру мерзімі 2022 жылғы «30» сәуір

Дипломдық жобаның бастанқы берілістері: Ауылдың құрылыштық жобасы, орналасу орны, ауылдың климаттық параметрлері.

Дипломдық жобада қарастырылатын мәселелер тізімі

a) Негізгі бөлім: Ауыл тұргындарына керекті ауыз су мөлшер, тәуліктікегі және де сағаттық, секундтық максималды, минималды су шығындары, елді мекендердегі тәуліктік үзіліссіз су тұтынуышылар, арынды мұнара және таза су резервуар есебі;

b) Құрылыш жинақтау жұмыстарының технологиясы;

c) Экономика бөлімі;

Сызба материалдар тізімі (міндетті сызбалар дәл көрсетілуі тиіс)

1) Бас жоспар; 2) Арынды мұнара сұлбасы; 3) су алу гимараты; 4) Максималды тәуліктік жуық шамамен алынған өрттік су шығыны; 5) Технологиялық карта.

Ұсынылатын негізгі әдебиет 10 атападан

АНДАТПА

Осы жобаның мақсаты Қызылорда облысы Жанақорған ауданы Қыраш ауылын сумен қамтамасыз ету болып табылады. Сумен жабдықтаудағы негізгі мақсат тұтынушыларды ауыз сумен қамтамасыз ету және оларды санитарлық-гигиеналық талаптармен қамтамасыз ету болып табылады.

Жобалау кезінде Қыраш ауылына қажетті барлық мәліметтер жиналды. Сондай-ақ, географиялық бедер, климат және сумен жабдықтау бойынша шаралар қаралды. Жобаны іске асыру нәтижесінде құрылыш жұмыстарының көлемі мен экономикалық көрсеткіштер анықталды. Біздің жұмысымыздың басты талабы халықты жалпы сумен жабдықтау кезінде санитарлық-эпидемиологиялық жағдайларды сақтау болып табылады.

АННОТАЦИЯ

Целью данного проекта является водоснабжение села Кыраш Жанакорганского района Кызылординской области. Основной целью водоснабжения является обеспечение потребителей питьевой водой и обеспечение их санитарно-гигиеническими требованиями.

При проектировании были собраны все необходимые источники для села Кыраш. Также были рассмотрены меры по географическому рельефу, климату и водоснабжению. В результате реализации проекта определены объемы строительных рабо и экономические показатели. Главным требованием нашей работы является соблюдение санитарно-эпидемиологических условий при общем водоснабжении населения.

ABSTRACT

The purpose of this project is the water supply of the village of Kyrash Zhanakorgan district of Kyzylorda region. The main purpose of water supply is to provide consumers with drinking water and provide them with sanitary and hygienic requirements.

During the design, all the necessary sources for the village of Kyrash were collected. Measures on geographical relief, climate and water supply were also considered. As a result of the project implementation, the volume of construction work and economic indicators were determined. The main requirement of our work is compliance with sanitary and epidemiological conditions in the general water supply of the population.

МАЗМУНЫ

КІРІСПЕ	7
1 Негізгі бөлім	8
1.1 Елді мекеннің су тұтыну жағдайы	8
1.2 Климаттық жағдайы	8
1.3 Инженерлік-геологиялық және де гидрогеологиялық жағдайлары	9
1.4 Топырақтың физикалық және механикалық қасиеттері.	9
Топырақтың тұздануы және агрессивтілігі	9
1.5 Ауыл тұрғындарына керекті ауыз су мөлшері	10
1.6 Тәуліктікегі максималды су шығынын есептеу	10
1.7 Сағаттық су шығыны	11
1.8 Минималдық сағаттық су шығыны анықтау	12
1.9 Жасыл алқапты суғаруға қажетті су шығыны	12
1.10 Өрт сөндіруді қажет ететін су шығыны	13
1.11 Есепті секундтық су шығынының анықталуы	13
1.12 Елді мекендердегі тәуліктік үзіліссіз су тұтыну үшін есепті секундтық су шығыны	14
1.13 Магистралды құбырды гидравликалық есептері	14
1.14 Меншікті, ілеспе (жол-жөнекей) және түйін шығындарының анықталуы. Түйіқталған түйіннің гидравликалық есебі	15
1.15 Арынды мұнараның есебі	16
1.16 Таза су резервуарының сыйымдылығын анықтау	17
2 Құрылыш технологиялық бөлімі	20
2.1 Жер жұмыстарын жүргізу	20
2.2 Санитарлық қорғау аймағы	21
2.3 Негізгі құрылыштағы машиналарды таңдау	22
2.4 Бульдозердің жұмыс өнімділігінің анықталуы	22
2.5 Экскаватордың жұмыс өнімділігін анықтау	24
3 Экономикалық бөлім	26
3.1 Су құбыр торабының құрылыш құнын анықтау	26
3.2 Жөндеу және техикалық қызмет көрсетуді басқару.	28
Материалдық шығындар	30
3.3 Электроэнергетикаға кететін шығындар	31
ҚОРЫТЫНДЫ	31
ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР	32

KIPIСПЕ

Су өмірдің көзі екендігі бәрімізге түсінікті. Бұл біздің күнделікті қажеттіліктеріміздің бірі болып табылады. Ғылым мен тениканың жетілу кезеңінде біздің өміріміздің қайнар көзі болатын қажеттілігіміздің тиімді болуы керек. Даму сатысына қарай, біздің уақытта су тұтыну мөлшері артып келеді. Сапалы және таза судың көлемі біз үшін өте құнды .Біздің үлкен мақсатымыздың бірі болашак ұрпағымызға суды жеткізу.

Сүмен қамту-белгілі бір мекенді, өндіріс орнын, ауылдық өнірлерді табиғи кешеннен су алып, сапасын өндеп, халыққа жеткізу. Осыған орай халықты орталықтандырылған жабдықтау жүйесімен немесе жер үсті не болмаса жер асты суларын алып, өндеп және заарсыздандырып оны тұтынушыларға жеткізу қажет.

Ауыз су бұл органолептикалық жағдайы дәмі мен иісі және химиялық құрылышы адамның ағзасына қауіпсіз табиғи су. Адамның денсаулығы судың құрамына тікелей байланысты. Осыған байланысты ауыз судың сапасына мемлекеттік санитарлық міндеттер қойылады.

Таза және қауіпсіз суға қол жеткізу адамның негізгі сұраныстарының бірі болып есептеледі. Статистикаға сүйенсек дамушы елдерден шамамен 1 млрд-тай адам суға қол жеткізе алмай отыр. Жалпы, адамзаттың 20 пайызы ауыз су тапшылығын сезінуде. Су тапшылығы бар елдер қатарына Азия елдері де жатады. Су ресурстарының жетіспеушілігі Оңтүстік Африка елдерінің дамуын тежейтін факторлардың бірі болып табылады.

Суды Еуропа елдері өте көп пайдаланады. Өкініштің олар пайдаланған сулар өзендер мен мұхиттарға түседі. Пайдаланылған тұщы сулар ағынды сулар ретінде адамдар арқылы өзендерге қайта құйылады. Дистилденген су төмендей береді. Өнеркәсіптерде қолданылған суды мінсіз тазарту мүмкін емес. Қазір тұщы судың басты мәселесі оның сапасының төмендеуі болып отыр. Су тاماқ дайындаға және ішуге жарамсыз деңгейге дейін төмендеп барады.

1 Негізгі бөлім

1.1 Елді мекеннің су тұтыну жағдайы

Елді мекеннің орналасқан жері Қызылорда облысы Жаңақорған ауданы Қыраш ауылы. Жаңақорған әкімшілік аумағынан оңтүстік-шығысқа қарай 21 км жерде орналасқан. Қаратрудың бектерінде орналасқандықтан ауылдан 3 км жерде үлкен бұлақ бар. Суды сол Қайнар бұлағынан тартып әкелуге болады. Тұрғындар шахталық құдықтың сүйн пайдаланады. Құдықтың тереңдігі 7-8 м. Судың сапасы санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға сай келмейді. Кейбір ауыл тұрғындары сол Қайнар бұлағынан үйлеріне тасып ішуде.

1.2 Климаттық жағдайы

Қыраш ауылдың округінің климаттық жағдайлары жазғың күндері алтап ыстық, қысқы күндері сүйк және тұрақсыз қармен сипатталады.

Өте жылы мезгілде орташа максималды ауа температурасы $34,1^{\circ}\text{C}$ құрайды, ал өте салқын кезенде минус 12°C , бес күндік минус 24°C , күндік температурасы минус 30°C . Абсолютті максималды ауа температурасы 46°C , ал абсолютті минимум минус 38°C . сүйк кезенің ауытқуы 3 айдан 4 айға дейін жалғасады. Ал жылы кезең 8 айға созылады (наурыз айынан қазан айына дейін).

Көпжылдық жауын-шашынның мөлшері 156 милиметрден 147 милиметрге дейін өзгерісте болады.

Жауынның мөлшері қараша наурыз айларында 73мм, сәуір мен қазан айларында - 56мм.

Жел бағыты желтоқсан мен ақпан айларында СШ (солтүстік-шығыс), маусым мен тамыз С және СШ (солтүстік, солтүстік-шығыс).

Желдің максималды орташа жылдамдығы қаңтар айында 4,5м/сек ал минималды шілде айында 3,1м/сек болады.

Мұздың нормативтік қату тереңдігі 0,76м ал қыыштық тасты шөгінділер грунттық 1,26м.

Грунтқа ену тереңдігі 0°C : саздық - 0,86м, қыыштық тасты шөгінділер грунттық - 1,36м.

Ылғалдану аймағы – III (құрғак).

Қардың қалындық ауданы – I.

Желдің қысымы ауданы бойынша – III.

Мұздың қатуы бойынша ауданы – III

1.3 Инженерлік - геологиялық және де гидрогеологиялық жағдайлары

Жер астындағы сулар 2011 жылдағы қаңтар мен мамыр айларындағы 3,0-8м терендейтін жүргізілген қазба жұмыстарынан кейін ашылмаған. Жер асты сулары шамамен 5-10м терендейтін. Елді мекен жер асты суларының басым терендейтін 5-10 метр және одан да көп болған кезде жер асты ағынымен қамтамасыз етілетін табиғи дренаж аймағында орналасқан. Участекіл аумакта орналасқан пайдалану ұнғымалардан алынған сынамаларының химиялық және бактериологиялық, радиологиялық талдаулардың нәтижесінде беріледі. Бор шөгінділері жер асты сулары 0,33-тен 0,42 г/л-ге дейінгі минералдану және де гидрокарбонатты кальцийлі-натрийлі құрамымен сипатталады. Төменге жер асты суларының сапалық құрамын көрсететін көрсеткіштер келтірілген.

Бұл жердегі су – тұшы және қоспасыз және де иессіз болып келеді. Температурасы – 31,50 °C, pH – 8,2.

Елді мекендегі зерттелетін су бактериологиялық көрсеткіштері бойынша КР ҚН 4.01-02-2012 сәйкес болып табылады.

Осыған орай жоғарғы бор шөгінділері жер асты суларын химиялық-бактериологиялық және де радиологиялық талдау бұл судың КР ҚН 4.01-02-2012 ауыз су туралы талаптарына сәйкес келетінін және халықты ауыз сумен жабдықтауға жарамды екенін көрсетіп отыр.

1.4 Топырақтың физикалық және механикалық қасиеттері. Топырақтың тұздануы және агрессивтілігі

Зерттелетін ауданда бас инженерлік-геологиялық элементтер:

Біріншісі ашық қоңыр, кеуекі, қатты, шөгінді саздауыт. Саздауыт өз салмағы бойын – ша шөкен кезде байқалмайды.

Екіншісі – қырышық тасты топырак;

Үшіншісі – құмы ұсақ, борпылдақты, су аз мөлшерде;

Төртіншісі – палеогенді балшықты жасыл, тұтқырлы және желді;

Бесіншісі – сазды құмдақ.

Инженерлік-геологиялық элементтерді топырақтың физикалық және берік, деформациялық және де шөгінді қасиеттері ұсынылатын нормативтік көрсеткіштер мен сипатталады .

Жобаланған аймақтың жеңіл және қатты емес еритін тұздардың құрылымы бойынша топырақтары 3,0 метр терендейтін де дейінгі аралықта орташа және де қатты тұздалған болып келеді. Құрғак қалдығы 0,462-ден 9,969 пайыз аралыққа дейін. МЕСТ 1.23-2013 жобаланған су өткізбеушілік бойынша W4 маркадағы бетонның SO₄ ион мөлшеріне қайта есептегендеге сульфаттарының құрамы бойынша жобаланған аландардың топырақтары күшті және агрессивті, ал сульфатқа төзімді келетін бетон үшін осы цемент МЕСТ 1.23-2013 бойынша әлсіз агрессивті болып келеді (нормативтік құрамы SO₄ =7427 мг/кг.)

Портландцементте бетондардар үшін Cl иондарына қайтадан есептегендеге

Портландцементте бетондардар үшін СІ иондарына қайтадан есептегенде хлоридтердің құрылымы бойынша жобаланып жатқан аландардың топырақтары, МЕСТ 1.23-2013 бойынша шлакопортланд цементте және сульфатқа төзімді цементтерде МЕСТ 1.23-2013 бойынша – күшті агрессивті болады ($\text{Cl} = 1282,6 \text{ мг/кг}$).

1.5 Ауыл тұрғындарына керекті ауыз су мөлшері

Ауыл тұрғындарына бір тәуліктегі қажетті ауыз су мөлшерінен алдынан есептеп алмыз. $Q_{\text{орт.тәу}} \text{ м}^3$ – орташа тәулікті шығынын мына формуламен анықтай аламыз

$$Q_{\text{орт.тәу}} = \frac{N \cdot q}{1000}, \text{ м}^3/\text{тәу}. \quad (1)$$

мұндағы $N_{\text{ж}}$ – тұрғындар саны (адам),
 $q_{\text{ж}}$ – судың шығыны, $\text{м}^3/\text{с}$.

$$Q_{\text{орт.тәу}} = \frac{920 \cdot 130}{1000} = 119,6 \text{ м}^3/\text{тәу}.$$

1.6 Тәуліктікегі максималды су шығынын есептеу

Тәуліктік ең көп қолданылатын максималды су мөлшері – $Q_{\text{макс.тәу}}$. [$\text{м}^3/\text{тәу}$] анықталатын формуласы:

$$Q_{\text{макс.тәу}} = k_{\text{макс.тәу}} \cdot Q_{\text{орт.тәу}}, \text{ м}^3/\text{тәу}. \quad (2)$$

Бұл жердегі $K_{\text{мак}}$ – елді мекендегі тұрғындардың тұрмыстық орналасуын, өндіріс орындарының жұмыс режимі мен құрылыштың абаттандыру дәрежесін ескеретіп, сонымен қатар су тұтынудың мезгілдік және де тәуліктікегі суды тұтынудың тәуліктік біркелкісіз және де тұрақсыздық коэффициенті болып табылады.

Тұрмыстық аумаққа – $K_{\text{тәу.мак}} = 1,2$

Мал шаруашылығына – $K_{\text{тәу.мак}} = 1,1$

Өнеркәсіптік орындарға – $K_{\text{макс.тәу}} = 1,0$

$$Q_{\text{тәу.мак}} = 1,2 \cdot 119,6 = 143,52 \text{ м}^3/\text{тәу}.$$

1.7 Сағаттық су шығыны

Тұрмыстық аумаққа қажетті ауыз судың орташа сағаттағы су шығыны – $Q_{\text{опт.сағ}}, \text{м}^3/\text{тәу}$ осылай анықтаймыз:

$$Q_{\text{опт.сағ}} = \frac{Q}{24}, \text{м}^3/\text{сағ}. \quad (3)$$

$$Q_{\text{опт.сағ}} = \frac{119,6}{24} = 4,98 \text{ м}^3/\text{сағ}.$$

Ал, максималды сағаттық су шығынын – $Q_{\text{макс.тәу}}$ $\text{м}^3/\text{тәу}$, мына формуламен анықтаймыз:

$$Q_{\text{макс.сағ}} = \frac{Q_{\text{тәу.мак}} \cdot k_{\text{макс.сағ}}}{24}, \text{м}^3/\text{сағ}. \quad (4)$$

Мұндағы $k_{\text{макс.сағ}}$ – сағаттағы максималды тұрақсыз коэффициент.

$$Q_{\text{макс.сағ}} = \frac{2,4 \cdot 143,52}{24} = 14,35 \text{ м}^3/\text{сағ}.$$

Керекті ауыз су мөлшерін кестеден қарап, сәйкес максималды сағаттық тұрақсыздық коэффициенті бойынша анықтап аламыз.

$$k_{\text{макс.сағ}} = \alpha_{\text{мак}} \cdot \beta_{\text{мак}} \quad (5)$$

Мұндағы $\alpha_{\text{мак}}$ – құрылыштың абаттандырылуын дәрежесін ескеретін коэффициент, $\alpha_{\text{мак}} = 1,2 - 1,4$.

$\beta_{\text{мак}}$ – елді мекеннің жалпы тұрғындар санына байланысты ескеретін коэффициент, $\beta_{\text{мак}} = 2$.

$$k_{\text{макс.сағ}} = 1,2 \cdot 2 = 2,4$$

1.8 Минималдық сағаттық су шығыны анықтау

Елді мекенге, тұрмыстық аумаққа керекті ауыз судың қажетті минималдық сағаттық су шығынын – $Q_{\text{мин.сағ}}$, $\text{м}^3/\text{сағ}$ мына формуламен анықтаймыз:

$$Q_{\text{мин.сағ}} = \frac{k_{\text{мин.сағ}} \cdot Q_{\text{мин.тәу}}}{24}, \text{м}^3/\text{сағ}. \quad (6)$$

Мұндағы $k_{\text{мин.сағ}}$ – сағаттық минималды біркелкісіз коэффициент.

$$Q_{\text{мин.сағ}} = \frac{0,06 \cdot 107}{24} = 0,27 \text{ м}^3/\text{сағ.}$$

Елді мекендергі тұрғындарға қажетті ауыз судың мөлшерін тәуліктегі әр сағаттың өзіндік типтегі графигіне сәйкес минималды сағаттағы тұрақсыздық коэффициент $K_{\text{сағ.мин}}$ бойынша анықталады:

$$k_{\text{мин.сағ}} = \alpha_{\text{мин}} \cdot \beta_{\text{мин}} \quad (7)$$

Мұндағы $\alpha_{\text{мин}}$ – абаттандыру дәрежесі және жергілікті жағдайларды ескеретін коэффициенті. $\alpha_{\text{мин}} = 0,6$ мәнін қабылдан алдым.

$$k_{\text{сағ.мин}} = 0,6 \cdot 0,1 = 0,06.$$

1.9 Жасыл алқапты суғаруға қажетті су шығыны

Жасыл алқапты суғаруға кететін су шығыны мына формуламен анықталады:

$$Q_{\text{жас.ал}} = F \cdot q, \text{ м}^3/\text{тәу}. \quad (8)$$

Мұндағы F , м^2 – елді мекеннің құрылыштық ауданының 5 пайзы . Елді мекендергі жерді суаруға қажетті су шығыны жасыл алқаптың суарылуына, жолдың суландырылуына қажетті су шығындарының қосындысымен табылады. Сол кезде:

$$Q_{\text{жас.ал}} = 4 \cdot 2,5 = 10 \text{ м}^3/\text{тәу}.$$

1.10 Өрт сөндіруге қажетті су шығыны

Өртті сөндіруге арналған су көлемі объектінің өрт қауіптілігі котегорияға, өрттің таралу аймағына су беру техникасын тиімді пайдаланылуына байланысты. Жобаланатын орынның өрт қауіптілік дәрежесі неғұрлым көп болса, оны сөндіру үшін де соғұрлым көп су керек болады. Ал үлкен көлемдегі суды бұруға арналған су құбырларын салуға арналған материалдарға көптеген құралдар қажет болад. Сондықтан өртті сөндіриу үшін қажетті су шығыны елді мекеннің өрт қауіптілігіне тікелей байланысты. Өртті сөндіруге қажет ететін су шығынын тұрғындардың санына және де ғимараттардың қабат санына байланысты кестеден алынды.

$$Q_{\text{өрт.тәу}} = q_{\text{өрт.өрт}} \cdot N_{\text{өрт.өрт}}, \text{ м}^3/\text{тәу}. \quad (9)$$

мұндағы $q_{\text{орт.орт.}}$ – өртті сөндіруге жүмсалатын орташа судың көлемі, л/с;
 $N_{\text{орт.орт.}}$ – тұрғындардың санына байланысты өрттік коэффициенті.

$$Q_{\text{орт.тәу}} = 25 \cdot 2 = 50 \text{ м}^3/\text{тәу}.$$

1.11 Есепті секундтық су шығынының анықталуы

Есептік секундтық су шығынын әр бір суды тұтынушыларға жеке – жеке анықтаймыз. Оларды тәулік бойы үзіліссіз су тұтынатын және де үзілісті су тұтынатындар болып екіге бөлеміз. Елді мекен тәулік бойы үзіліссіз су тұтынушылар болатын болса көшелерді суландыру, мектеп, бала-бақша мен жасыл алқаптарды суғару тәуліктегі үзілісті су тұтынушылар болады. Елді мекендегі үзіліссіз су тұтынатындар үшін есепті секундтық су шығынын – q , л/с мына формуламен анықтай аламыз.

$$Q = \frac{k_{\text{caf}} \cdot Q \cdot 1000}{86400}, \text{ л/с} \quad (10)$$

мұндағы K_{caf} – тәуліктік су шығынының тербелісінің сағаттық тұрақсыздық коэффициент. $K_{\text{caf}} = 1,2$ деп қабылдан алдым;
 $Q_{\text{макс.тәу}}, \text{ м}^3$ – тәуліктікегі ең көп қолданылатын су мөлшері.

$$q = \frac{1,2 \cdot 143,52 \cdot 1000}{86400} = 1,993 \text{ л/с}$$

Тәуліктегі үзілісті секундтық су шығынын мына формуламен анықтай аламыз:

$$q = \frac{Q_{\text{макс.тәу}} \cdot 1000}{T \cdot 3600}, \text{ л} \quad (11)$$

мұндағы T – тәуліктегі судың тұтынылу уақыты. Көшелер мен жасыл алқаптарды суағару кранының жұмыс жасайтын уақыты тәулігіне 5-6 сағ.

$Q_{\text{макс.тәу}}, \text{ м}^3$ – тәуліктікегі ең көп су тұтынылатын мөлшер.

$$q = \frac{143,52 \cdot 1000}{6 \cdot 3600} = 6,64 \text{ л}$$

1.12 Елді мекендегі тәуліктік үзіліссіз су тұтыну үшін есепті секундтық су шығыны

Мектеп және де бала-бақшага қажетті су шығындарын мына формуламен

$$Q_{\text{орт.тәу}} = q \cdot \frac{N \cdot T}{1000}, \text{ м}^3/\text{тәу}. \quad (12)$$

мұндағы q - коэффициент;
 N -тұтынушылар саны;
 T -жұмыс жасау уақыты;

Мектептегі су шығыны:

$$Q_{\text{орт.тәу}} = 20 \cdot \frac{196 \cdot 16}{1000} = 62,72 \text{ м}^3/\text{тәу}.$$

Бала-бақшаның су шығыны

$$Q_{\text{орт.тәу}} = 21,5 \cdot \frac{60 \cdot 16}{1000} = 20,64 \text{ м}^3/\text{тәу}.$$

1.13 Магистралды құбырды гидравликалық есептері

Тұйықталған су торабын есептеу үшін суды тұтыну желісінен суды бөлу схемасын жасау қажет. Есептеу схемасына кез-келген масштабты қабылдаса болады. Құбырды есептеу үшін оны әр түрлі бөліктеге бөліп аламыз. Бөліктің бастапқысын және де соңғы нұктелерін, түйіндерін белгілейміз сосын олардың арасындағы қашықтықты анықтаймыз. Орталықтандырылған шығындар барлық нұктелердегі тораптан алғынады. Орталықтандырылған шығындар дегеніміз судың ірі тұтынушыларын айтамыз. Гидравликалық есептеулер жүргізер алдында жолаушылардың ғимараты, шағын цехтар, локомотив депосы, авто базалар, көшелерді суландыруға және жасыл желектерді суаруға арналған крандар есептеу схемасына арналған орталықтандырылған шығындарды әрбір торапқа белгілеу керек.

1.14 Меншікті, ілеспе (жол-жөнекей) және түйін шығындарының анықталуы. Тұйықталған түйіннің гидравликалық есебі

Тұйықталған тораптағы елді мекенге керекті су шығыны қай бөліктен алынатыны белгісіз болғандықтан, гидравликалық есептеу жүргізер алдында су таратудың ыңғайлы схемасын қабылдайды. Тұйықталған торап құбырының бүкіл ұзындығы бойында су шығыны әр метрге, әр секундқа біркелкі бөлінеді деген түсінік енгізіледі. Су құбыры 1 м бөлігі арқылы өтетін судың мөлшері нақты меншікті шығын деп атайды. Елді мекендегі ауыз су мен көшелерді суаруға және жасыл кеңістікті суаруға арналған судың мөлшері нақты ағынның сумен жабдықтау участесінің бүкіл ұзындығының қосындысына қатынасы арқылы анықталады:

сумен жабдықтау участекінің бүкіл ұзындығының қосындысына қатынасы арқылы анықталады:

$$q_{\text{м.ш}} = \frac{q}{\sum l} \quad (13)$$

Меншікті шығынын біле отырып әр есепті бөліктерінен алғынатын жол-жөнекей су шығындарын анықтауымызға болады:

$$q_{\text{ж.ж}} = q_{\text{м.ш}} \cdot 1 \quad (14)$$

Бұдан әрі жол-жөнекей шығындарды біркелкі таратуын қамтамасыз ету үшін орталықтандырылған шығыстарды ескеріп отырып есеп жүргізіледі. Су құбыры желісінің әрбір торабының орталықтандырылған шығынды, сол участеке келетін жол-жөнекей шығындарының жартысына тең болады:

$$q_{\text{түй}} = 0,5 \cdot \sum q_{\text{ж.ж}} \quad (15)$$

Дегенмен әр түйіннің өзіндік орталықтандырылған шығыны болғандықтан, әр бөліктің жалпы шығыны мынандай формула бойынша анықтаймыз:

$$q_{\text{түй}} = q_{\text{опт}} \cdot 0,5 \cdot \sum q_{\text{ж.ж}} \quad (16)$$

Судың құбыры желісінің схемасында су шығынын алдын ала бөлудің сандық мәні мен бағыттары белгіленеді. Ең алыс болатын және ірі су тұтынушыларына транзиттік су шығындары ең қысқа жолмен берілетінін ескеру қажет. Тұйықталған тораптың әр бөлігіндегі судың қозғалыс бағытын белгілеп өту керек және олардың түйісу нүктелерін белгілеу керек

1.15 Арынды мұнараның есебі

Судың көлемін сақтау және реттеу үшін арынды мұнарасы қажет. Арын мұнарасының жалпы көлемін анықтауымыз керек. Ол үшін мына формуланы қолданамыз:

$$W_{\text{рез}} = W_{\text{рет}} + W_{\text{опт}}, \text{ м}^3 \quad (17)$$

мұндағы $W_{\text{рет.}}$ – арын мұнарасының реттейтін су көлемі, м^3

$W_{\text{опт.}}$ – өрт сөндіруге қарсы қолданылатын судың көлемі, м^3 .

Арынды мұнарасындағы реттейтін су көлемі мына формула бойынша анықталынады:

$$W_{\text{пет}} = \frac{P \cdot Q_{\text{мак.тэу}}}{100}, \text{ м}^3 \quad (18)$$

мұндағы P – арынды мұнарадағы қалатын су қалдығы, %;
 $Q_{\text{мак.тэу}} = 143,52 \text{ м}^3/\text{тәу}$ – бір тәулік ішіндегі максималдық судың шығыны;

$$W_{\text{пет}} = \frac{22,74 \cdot 143,52}{100} = 32,64 \text{ м}^3.$$

Ортті тоқтатуға қолданылатын су көлемі мынандай формула арқылы анықталады:

$$W_{\text{өрт}} = (q_{\text{сырт}} + q_{\text{ішкі}}) \cdot 600 \cdot 0,001, \text{ м}^3 \quad (19)$$

мұндағы $q_{\text{сырт}}$ – сыртқы өртті сөндіру үшін керекті су шығыны, 25 л/с;
 $q_{\text{ішкі}}$ – ішкі өртті сөндіру үшін керекті су шығыны, 5 л/с;
600 – өртті сөндіру уақыты, с;
0,001 – түзету коэффициенті.

$$W_{\text{өрт}} = (25 + 5) \cdot 600 \cdot 0,001 = 18 \text{ м}^3.$$

Осы кездегі бактың диаметрі:

$$D_6 = 1,2 \cdot \sqrt[3]{W_{\text{пез}}}, \quad (20)$$

$$D_6 = 1,2 \cdot \sqrt[3]{50,64} = 4,44 \text{ м}$$

Арынды мұнарадағы бактің су биіктігін мына формула бойынша анықтаймыз:

$$H_6 = 0,7 \cdot D_6, \text{ м} \quad (21)$$

$$H_6 = 0,7 \cdot 4,44 = 3,108 \text{ м}$$

Арынды мұнараның бакіндегі судың құрылышты биіктігін мына формула бойынша анықтаймыз:

$$\begin{aligned} H_{6,к} &= 0,25 + H_6 + 0,2, \text{ м} \\ H_{6,к} &= 0,25 + 3,108 + 0,2 = 3,558 \text{ м} \end{aligned} \quad (22)$$

Ендігі кезекте арынды мұнараның бакінің құрылыштық көлемін анықтау қажет. Мына формула бойынша анықталады:

$$W_K = \frac{\pi \cdot D_6^2}{4} \cdot H_{б.к}, \text{ м}^3 \quad (23)$$

$$W_K = \frac{3,14 \cdot 19,714}{4} \cdot 3,558 = 55,06 \text{ м}^3$$

1.16 Таза су резервуарының сыйымдылығын анықтау

Таза су резервуарының (TCP) сыйымдылығы мына үш су көлемінің қосылуы бойынша анықталады: реттеуші судың көлемі, тазалау ғимаратына жұмсалынатын қажетті өзіндік судың көлемі және де өртке қажетті ешкім қолданбайтын судың көлемінің қосындылары.

$$W_{рез} = W_{рет} + W_{өрт} + W_{өз.к}, \text{ м}^3 \quad (23)$$

Мұндағы $W_{рет}$ – резервуардағы реттеуші судың көлемі, м^3

$W_{өрт}$ – өртке қарсы қолданылатынсу көлемі, м^3

$W_{өз.к}$ – өз қажеттілігіне жұмсалынатын су көлемі, м^3

Резервуардағы реттейтін судың көлемін төмендегі формула өрнегімен анықтаймыз:

$$W_{рет} = \frac{(4,17 - a) \cdot b \cdot Q_{мак.тәу}}{100}, \text{ м}^3 \quad (24)$$

Мұндағы a – сорғыштан судың берілуі, %

b – бірінші сатыдағы көтергіштің II сорғыларының жұмыс істеу уақыты, сағ.

$$W_{рет} = \frac{(4,17 - 2,27) \cdot 4 \cdot 143,52}{100} = 10,9 \text{ м}^3$$

Өртке қажетті қолданылатын судың көлемі мына формуламен анықталады, м^3

$$W_{өрт} = 3(Q_{опт.сағ}^{сағ} + Q_{тәу}^{мак} - Q_I), \text{ м}^3 \quad (25)$$

Мұндағы $Q_{опт.сағ}$ – өртке қарсы, сөндіруге жұмсалатын, керекті барлық судың көлемі, м^3

$Q_{мак.тәу}$ – ең көп шығындар жиынтығының сағат ішінде жүйеден тұтынатын су көлемі, м^3

Q_I – 1-ші көтеру сорғыш бекетінің сағаттық су беруі.

$$W_{\text{өрт}} = 3(2,1 + 5,8 - 5,8) = 6,3 \text{тм}^3/\text{сағ.}$$

Ауылдағы өз қажеттілікке тұтынылатын судың көлемі:

$$W_0 = 0,1 \cdot 143,52 = 14,352$$

Таза су резервуарындағы толық сыйымдылық

$$W_{\text{рез}} = W_{\text{пет}} + W_{\text{өрт}} + W_{\text{өз.қ}}, \text{ м}^3 \quad (26)$$

Сумен қамту желісінде арынды су мұнарасы қарастырылатын болатын болса ауыз-суга керекті максималдық су мөлшері торап бойындағы ең көп арын жоғалуы болатын кезге тән.

Су желісіндегі арынның жоғалуы гидравликалық есеп арқылы анықталады. Бөліктегі судың шығыны бойынша құбырдың диаметрін, ылдилдығын анықтау арқылы әр бөліктегі арынның жоғалуын анықтауымызға болады.

$$h = i \cdot l \quad (27)$$

мұндағы i – құбыр бөлігіндегі әр бөліктің ұзындығының арын жоғалуы немесе гидравликалық еңістік;

l – есепті бөліктердің ұзындығы.

$$h = 1,63 \cdot 2240,96 = 3652,76$$

2 Құрылым технологиялық бөлімі

2.1 Жер жұмыстарын жүргізу

Аумақтың тік жоспарлау негізінде ғимараттар мен құрылыштар астында және де жабынды астында жүргізіледі.

Тік жоспарлау негізінен қызыл белгілер әдісіменен ғимараттар мен құрылыштардан жер үстіндегі суларды бұруды ескере отырып шешеді.

Жер бедерінің жұмыстарын ұйымдастыру жоспарының жобасы жер бедеріне назар аудара отырып, жер үстіндегі суларын жабыннан және де ғимараттар менен құрылыштардан бұруды қамтамасыз етеді.

Жер бедерінің жоспары ғимараттардың және құрылыштардың астында жер үсті суларын бұру және жобаланып жатқан ғимараттар мен құрылыштардың едендерінің белгілері бар жоспарлау белгісін байланыстырып есепке ала отырып жасалады. Жобаланған аумақтың жобалық еңістері рұқсат етілген шектердеана ауытқиды.

Жөндеу және техникалық қызымет көрсету бөлімі аумақтарда қалыпты санитарлық-гигиеналық жағдайларын қамтамасыздандыру үшін мына жұмыстарды атқарады:

ағаштар мен гүлдерді отырғызу;

шабындық шөпттерді егу;

Құрылыштық нысанындағы ордың енін табу үшін мына формуланы қолданамыз:

$$B = D + 2,03, \text{ м} \quad (28)$$

$$B = 2,09 + 2,03 = 4,12 \text{ м}$$

Ор терендігін H_{op} , м анықтау формуласы:

$$H_{op} = h + D + \Delta h, \text{ м} \quad (29)$$

бұл жерде h – жердің аймаққа байланысты қататын терендігі;

D – есептеп алынатын құбыр диаметрі;

Δh – құбырдың астына төсөлетін құмның қалындығы;

H – ордың терендігі.

Сонымен қатар, мына формуланы да қолдансақ болады:

$$B = mH + b + Hm, \text{ м} \quad (30)$$

мұндағы m – ордың құлама беткейінің еңістігі;

$m = 1,0$ – саз бен тастардың топырақтары;

$m = 1,5$ – құмшауыттың топырақтары.

$$B = 2,46 + 0,86 + 2,46 = 5,78 \text{ м}$$

Ордың қазылған кездегі жерден шығарылатын топырақ көлемі W , м^3 есептелінеді:

$$W = \frac{B+b}{2} \cdot H_{op} \cdot L, \text{м}^3 \quad (31)$$

$$W = \frac{4,12 + 0,86}{2} \cdot 2,46 \cdot 2240,96 = 13726,78 \text{ м}^3$$

мұндағы құбыр жүргізетін ұзындық, м.

Ор тереңдігін H_{op} , м анықтап аламыз:

$$H_{op} = 0,22 + 2,09 + 0,15 = 2,46 \text{ м}$$

Құбыр салынатын ордың енін анықтап аламыз, м

$$b = 0,22 + 0,6 = 0,86 \text{ м}$$

Ор қазылғандығы жерден шығарылатын топырақ көлемі, м^3

$$W = \frac{B+b}{2} \cdot H_{op} \cdot L, \text{м}^3 \quad (32)$$

$$W = \frac{5,78 + 0,86}{2} \cdot 2,46 \cdot 2240,96 = 18302,37 \text{ м}^3$$

2.2 Санитарлық қорғау аймағы

Санитарлық қорғау аймағын шаруашылық-ауыз су құбырындағы санитарлық-эпидемиологиялық сенімділікті қамтамасыз ету, арттыру мақсатында жасалады.

Резервуардың санитарлық қорғау аймағы – 30 м.

Су құбырының құрылыштық алаңындағы периметрлік көрсеткіш бойынша биіктігі 2,0 м тікенекті сымнан 0,5 м биіктікте орнатылатын бітей темірбетонды панельдерден қоршау қаастырылады, 17-тармаққа сәйкесінше. Ескерту КР КН 4.01.02.2012 ескерту.

Қоршаудың ішкі бетінен 3,0 м ара-қашықтықта ені 1,0 м наряд жолы төсөлінеді. Қоршаудың сыртқы бетінен тыйым салынған аймақты білдіріп тұратын баған-көрсеткіштер орнату қаастырылады.

Құрылыш жүргізілмеген аумақтар бойынша өтетін су желісінің санитарлық-қорғау нысанының ені 10 м жолақ түрінде белгіленеді.

Санитарлық қорғау аймақтарында тыйым салынатын жағдайлар:

- тұрғындардың тұрақты және де уақытша тұруы;
- аумақты белгілі бір шаруашылық мақсатта пайдалану (мал ұстасу, үй құстарын ұстасу, құрылыштар салу, бақша салу);
- сарқынды болатын суларды шығару, қоқыстарды және қилар мен лас қалдықтарын төгу, шомылу, мал суару және мал жаю мен кір жуу.

2.3 Негізгі құрылыштағы машиналарды таңдау

Құрылсты жинақтау үшін қолданатын крандарды таңдау.

Құбыр кранының жұмысы, сондай-ақ қауіптің болмауы, кранды оның жұмыс параметріне қойылатын нақты талаптардың дәрежесіне байланысты таңдау өте маңызды нәрсе. Машинадан бір құбырдан тұратын құбырды төсөу келесі формула бойынша есептеліп алынады:

$$L_k = 0,5 \cdot (b + B_{kp}) + 1,2 \cdot m \cdot h, \text{ м} \quad (33)$$

$$L_k = 0,5 \cdot (0,86 + 2,2) + 1,2 \cdot 0,5 \cdot 2,5 = 3,03 \text{ м}$$

мұндағы b – қазылған ордың ені, м;

B_{kp} – кранның жерді қопаратын күрекшісінің ені;

$1,2 \cdot m \cdot h$ – негізгі түсуден кран табандының тізбегіне дейінгі қашықтық. Автокөлік краны біз тіректерді таңдау және жылжыту үшін құбыр жасаймыз. Шынжыр табанды, тартқыш механикаландырылған байламдарды гидравликалық көтерумен Т-74 тракторлары арнайы базаларнда дайындалады. Жұк көтергіштігі 3 тонна, сондай ақ ілгіштің көтергіш биіктігі 4,3 м.

2.4 Бульдозердің жұмыс өнімділігінің анықталуы

Бұл бульдозердің жұмысы барлық топырақты қазу жұмыстары және сол топырақты алу және орындарын ауыстырумен байланысты. Осы процестердің дамуы нәтижесінде топырак құрылымдарының екі түрі пайда болады, олар уақытша және тұрақты.

Таңдалып жатқан бульдозердің ауысымды өнімділігін мына формула бойынша анықтаймыз, $\text{м}^2/\text{сағ.}$

$$\Pi = \frac{3600 \cdot L(b_0 \sin \beta - 0,5)}{m(\frac{L}{v} + t_n)} \cdot k_b, \text{ м}^2/\text{сағ.} \quad (34)$$

мұндағы L – тегістелетін участекірдің ұзындығы, м;

b_0 – бульдозердің пышағының өлшемі,

β – пышақтың жер бұрышы, ($\beta=900$)

v – трактордың жұмысты істеуіне кететін жылдамдығы, (3

км/сағ)

t_n – тегістеліп біткен участекнің соңында трактордың бұрылуына кететін уақыты (60 с);

m – трактордың тек бір жермен өтетін саны;

k_b – жұмыс уақытындағы пайдалану коэффициенті (0,8).

Пластмассалық құбырларына қажетті бульдозердің өнімділігін есептесек, $\text{м}^2/\text{сағ}$.

$$B = B + 2 = 5,78 + 2 = 7,78 \text{ м}$$

Алынып жатқан бульдозердің ауысымдық өнімділігі, $\text{м}^2/\text{сағ}$.

$$\Pi = \frac{3600 \cdot 2240,96(3,2 \cdot 1 - 0,5)}{3\left(\frac{2240,96}{0,83} + 60\right)} \cdot 0,8 = 2104,5 \text{ м}^2/\text{сағ}.$$

Сегеіз сағат ішіндегі бульдозердің өнімділігін анықтау, м^2

$$\Pi = 2104,5 \cdot 8 = 12627 \text{ м}^2.$$

Пластмассалық құбырлардың салынатын жерлерін тегістеуге керекті күндердің қанша екенін анықтаймыз. Ол үшін алдымен тегістелінетін жерлердің жалпыламалық ауданын, м^2 анықтап аламыз: В-ны салынатын құбырлардың ұзынқтарына көбейтілуі арқылы анықтаймыз:

$$F_{jk} = 7,78 \cdot 2240,96 = 17434,6 \text{ м}^2.$$

Содан кейін бульдозердің неше күннің ішінде учакелерді толықтай тегістеп шыға алтынын есептейміз (оны анықтау үшін негізгі тегістелінетін жерлердің ауданына бульдозердің алты сағаттағы өнімділігіне бөлеміз)

$$\Pi = \frac{17434,6}{12627} = 2 \text{ күн}$$

2.5 Экскаватордың жұмыс өнімділігін анықтау

Топыраққа байланыстырылған топырактарды қазудың үш әдісі қолданылады: атылатын, гидромеханикалық және де механикалық әдістер. Олардың ішінде ол ең көп тарағаны механикалық әдіс. Бұл біздің әдісімізде бір шемішті экскаваторлар қолданылады. Бір ожаулы экскаваторлардың жұмыс өнімділігіне байланысты: тікелей күрек, кері күрек, грейфер және драглайн сияқты төртке бөлінеді. Тік күрегі бар экскаваторлар өзінің деңгейіне биік орналасқан топырактарды қазуға арналған, ал артқы күрегі бар экскаваторлар

олардың орналасу деңгейінің шамалы төмендеу жатқан топырақты қазу үшін пайдаланылады. Шөмішті грейферлік драглайн өзінің ерекше дизайныменен ерекшеленіп отыр. Ал драглайн, кері күрек сияқты, төменгі топырақтарды қазып алатындығымен ерекшеленіп отыр.

Экскаватордың аудиосымдық өнімділігін $\Pi_{\text{Э}}$, $\text{m}^3/\text{аудиосым мына}$ формула бойынша анықтаймыз:

$$\Pi_{\text{Э}} = \Pi_{\text{T}} \cdot K_{\text{B}} = 60 \cdot q \cdot K_{\text{H}} \cdot K_{\text{P}} \cdot n \cdot K_{\text{B}} \quad (35)$$

мұндағы q – шөміштің сыйымдылығы, m^3 ; пластмасса құбыр үшін);

K_{H} – шөміштің толу коэффициенті: 1,15-1,23 тастақ, құм; 1,08-1,15 саз; 1,05-1,12 құмшауыт

K_{P} – бос топырақты тығыз топыраққа келтіру коэффициенті;

K_{B} – жұмыс істеу уақытын пайдалану коэффициенті (0,8);

n – 1 минуттағы цикл саны $n = \frac{60}{t} = \frac{60}{65,5} = 0,92$.

$$t_{\text{Ц}} = t_{\text{k}} + t_{\text{n}} + t_{\text{b}} + t_{\text{s}} \quad (36)$$

мұндағы t_{k} – қазу ұзақтығы, сағ;

t_{b} – топырақты төгу ұзақтығы, сағ;

t_{n} – бұрылудың ұзақтығы;

t_{s} – есепті циклінің ұзақтығы;

A – қазу және төгу ұзақтығы, сағ;

B – бұрылу ұзақтығы, сағ;

K_{c} – топырақ түріне байланысты.

$$t_{\text{Ц}} = t_{\text{s}} + (A \cdot K_{\text{c}} + B \cdot K_{\beta}) \quad (37)$$

$$t_{\text{Ц}} = 60 + (0,5 \cdot 0,5 + 1,25) = 65,5$$

ЭО-3111В маркалы экскаваторларды қолданысқа пайдаланғану барысындағы өнімділігін анықтаймыз, $\text{m}^3/\text{сағ}$ (q -шөмішінң сыйымдылығы, $\text{m}^3=0,5 \text{ m}^3$)

$$\Pi_{\text{s}} = 60 \cdot 0,45 \cdot 1,12 \cdot 1,17 \cdot 0,92 \cdot 0,8 = 26 \text{ m}^3/\text{сағ}$$

Сегіз сағат ішіндегі экскаватордың өнімділігін, $\text{m}^3/\text{тәу}$ анықтаймыз:

$$\Pi = 26 \cdot 8 = 208 \text{ m}^3/\text{сағ}$$

Пластмассалы құбырлар салынатын ордың қазу ұзақтығы:

$$W = 18302,37 \text{ m}^3,$$

$$t = \frac{W}{\Pi}, \quad (38)$$

$$t = \frac{18302,37}{208} = 88 \text{ тэй.}$$

3 Экономикалық бөлім

3.1 Су құбыр торабының құрылыш құнын анықтау

Су жиналатын ұнғымалардың саны 3 дана, олардың ішінде екеуі жұмыс істейтін және де біреуі резервтегі.

Салыстырмалылықты дебиті 0,5 дм³ / сек қабылданылады.

Жобаланған дебитінің деңгейі 34,7м төмендеп кетсе 16,65 дм³/с тен деп қабылданылады.

№3Т айдау сорғысы станциясының алаң ішілік желісі.

№3Т айдау сорғысы станциясының су құбыры құрылыш алаңының құрамында екі резервуарларының құрылыштары қарастырылған. Су құбырларын әрбір 150 м³-ден, сорғы станциясынан алаңды монтаждау, айдау, өту, жинау, тұрғын үйлерді, коралар мен алаңшілік су құбыры және көріз желілерін шекарасына дейінгі беру және бұру.

Суды ағызы қондырғысының шекарасынан В-1 ұнғымасына дейін жеткізу PE100SDR11D315X28, МЕСТ 1.23-2013 полиэтилен құбырынан жасалған, сәйкесінше ауыз суды тасымалдайды.

В-2 ұнғымасынан Қыраш ауылына дейінгі су құбыры МЕСТ 1.23-2013 сәйкес PE100SDR11D250X22, 7 полиэтилен құбырынан жасалған. Су беру ұнғымасы-3 кентіне Кеңестік есептелген полиэтилен PE00SDR11D160X14 - ауыз су МЕСТ 1.23-2013.

Құбыр желісін орнатуға МЕСТ 1.23-2013 бойынша d133x4; d159x4,5; d273x8 сәйкес электрлермен дәнекерленген болат құбырлар қарастырылған; Резервуарларға берілетін құбырларда жүйесі 30сағ. 906бр 250 маркалы электр қозғалтқыштарды орнату қарастырылған.

Сульфаттың топыраққа енуіне байланысты бетон өнімдері портландцементтегі сульфаттарға тәзімді болуы керек.

1 Кесте – Құрылышың салу құны

Шығын атауы	Мөлшері, дана	Сметалық құны, мың теңге	
		бірлік бойынша, мың теңге	барлығы, мың теңге
Сорап	3	290,333	870,999
Ұнғыма	3	5720,18	17160,54
Барлығы			18031,539

Үстеме шығын 15 пайызын тен блады

$$Y_{\text{Ш}} = \sum C_K \cdot \frac{15}{100}, \quad (39)$$

мұндағы Y_Ш – үстеме шығын, мың теңге;

$\Sigma СК$ – сметалық құн жиынтығы, мың теңге;

$$YШ = 18031,539 \cdot \frac{15}{100} = 2704,73$$

Сонымен үстемелік шығынды ескергенде, сметалық шығын мынаған тен, мың тең.

$$\Sigma СШ = \Sigma СК + YШ \quad (40)$$

Сонда:

$$\sum СШ = 18031,539 + 2704,73 = 20736,269$$

Жоспарлы жинақтау

$$ЖЖ = \sum СШ \cdot \frac{10}{100} \quad (41)$$

Осы кезде:

$$ЖЖ = 20736,269 \cdot \frac{10}{100} = 2073,63$$

Суды тасымлдауға қажетті құбыр бойынша құрылыштың сметалық құны тен бролады, мың тең.

$$C = \sum СШ + ЖЖ, \quad (43)$$

Сонда:

$$C = 20736,269 + 2764,83 = 23501,1$$

Кесте 2 – Қолданылған техникалар мен құбыр құны

Техника атаяу	Барлық құны, мың теңге
Автокран: КС-1562А-6т	60
Бульдозер: ДЗ-37	32
Экскаватор: ЭО-3311Г	55

3.2 Жөндеу және техикалық қызмет көрсетуді басқару. Материалдық шығындар

Жаңақорған ауданында Талап және Сырдария топтарының сумен жабдықтау жүйелері 1 талап жер асты су кен орны негізінде жобаланған.

Жобалауға арналған тапсырмаға сәйкес Жаңақорған ауданында су құбырларының екі тобын пайдалану үшін жөндеу-пайдалану бөлімшесін (ЖПУ) салу жоспарлануда.

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Су ресурстары комитетінің "Қазсушар" РМК "Арал" Федералдық мемлекеттік біріккен кәсіпорны филиалының шешімі бойынша ЖПУ аумағы ретінде Жаңақорған ауданындағы "Шалқия" шахтасына теміржол желісі қызылсында аудан орталығының солтүстік шығысындағы шетіндегі Самара–Шымкент автожолымен тарту таңдалды.

ЖПУ аумағында мына ғимараттар мен құрылыштар жобаланып отыр:

Әкімшілікті-тұрмыстық корпус

ЖМШ (жөндеу және механикалық шеберхана)

Материалдық қойма

Сыйымдылығы 6 авто көлікке арналған гараж

Сыйымдылығы 6 авто көлікке арналған гараж-қалқа

Суды өткізбейтін шұңқыры бар дәретханаға арналған

Коршаудың түрі B5B –1

Қақпасының түрі BM4B

Шұңқыр сыйым.10 м3

Қазандық

3.3 Электроэнергетикаға кететін шығындар

Электр энергиясының жылдық құны су сорғысының электр энергиясының шығындарынан тұрады. Мына формула арқылы анықтай аламыз:

$$\mathcal{E} = \frac{Q_{\text{ж}} \cdot H \cdot K}{102 \cdot \eta}, \text{ квт} \quad (44)$$

мұндағы H – сорғыштың толық арыны;

K – запас коэффициент, K=1,1;

η – сорғыштың пайдалы әсер коэффициенті, η=0,78.

$$\mathcal{E} = \frac{77730,4 \cdot 30 \cdot 1,2}{102 \cdot 0,78} = 35172,13 \text{ квт}$$

Электроэнергияның жалпы құны

$$\Pi_3 = \mathcal{E} \cdot \Pi_{\text{эл}}, \text{теңге} \quad (45)$$

$$\Pi_3 = 35172,13 \cdot 20 = 703442,6 \text{ теңге.}$$

Мұндағы $\Pi_{\text{эл}} = 1 \text{ квт/сағ}$ электроЭнергияның құны.

Судың өзіндік құны:

$$\Pi = \frac{\Pi_3}{Q}, \text{теңге} \quad (46)$$

$$\Pi = \frac{703442,6}{43654} = 16,12 \text{ теңге}$$

Мұндағы С – жылдық пайдалану шығындарының қосындысы.

ҚОРЫТЫНДЫ

Әр адамның күнделікті өмірі сүмен тығыз байланысты. Яғни, суды адамдар үйлерде, ауыз суда және өнеркәсіптік кәсіпорындарда пайдаланады. Адамзат дамуының бүкіл тарихында ауыз су мәселесі әрқашан үлкен назар аударды. Ал қазіргі ғылым мен техниканың даму дәуірінде ауыз су мәселесі күрделеніп келеді. Мысалы, егер орта ғасырларда адамға күніне 10-15 литр су қажет болса, қазір адамға 150-400 күн ішінде литр су қажет. Егер өндіріс пен ауылшаруашылығына қажет судың мөлшерін ескеретін болсақ, онда бұл көрсеткіш 7000 литрге жетеді.

Қалалар мен елді мекендердің қазіргі заманғы құрылышы, жекелеген ғимараттарды, өнеркәсіптік құрылыштарды салу, жобалау және пайдалану проблемаларын шешу үшін теориялық білім мен практикалық дағдылар, жылумен және газбен жабдықтаудың, жылытуудың, желдетудің, сүмен жабдықтаудың, кәріздің және қоршаған органды қорғаудың инженерлік жүйелері маңызды.

Су ресурстарын сақтау тек қымбат тазарту қондырғыларын құру арқылы ғана шешілмейді. Суды тұтынуды азайту және гигиенаны қамтамасыз ету үшін айналмалы сүмен жабдықтау жүйесін енгізу қажет. Бұл таза суды пайдалануды азайтады және айналмалы суды қайта пайдалану үшін айналмалы судың мөлшері мен тазарту дәрежесін азайтады.

Сүмен жабдықтау объектісін жобалау кезінде, ең алдымен, объектіге жеткізілетін судың мөлшері мен сапасын анықтау қажет. Бұл мәселелерді шешу үшін сіз тұтынушылардың санаттарын, талаптары мен қойылғанталаптарын білуіңіз керек.

Ауыл шаруашылығындағы суды пайдаланудың негізгі түрі суару болып табылады. Бұл "сүмен жабдықтау" ұғымына кірмейтін су ресурстарын басқарудың тағы бір саласы. Тұтынушылардың жекелеген санаттары үшін сапага қойылатын талаптар мен су пайдалануға қойылатын талаптар әртүрлі. Гигиеналық-физикалық және тұрмыстық ауыз суға қойылатын талаптар Жоғары. Әр түрлі салаларға қажет судың күны процестің ерекшеліктеріне байланысты әр түрлі болады. Көшелер мен жасыл аймақтарда суармалы және өртке қарсы судың сапасына ерекше талаптар қойылмайды.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

- 1 Халхабай Б. - “Ауыл шаруашылығын сумен жабдықтау және де суландыру” пәні бойынша тәжірибелік сабакта арналған әдістемелік нұсқау - Алматы 2018 ж.
- 2 ҚР ҚН 4.-02-2012 Сумен жабдықтау.Сыртқы тораптар және имараттар. Алматы 2015.
- 3 М.Мырзахметов., Е.Т. Тоғабаев – Суды тазалау техникасы мен технологиясы: Оқулық. - Алматы: ҚазҰТУ, 2010. - 190 с
- 4 А.С. Досхожаев, Е.С. Ауелхан – Условия формирования подземных вод Южно-Мангышлакского артезианского бассейна и оценка подземного стока в Каспийское море методом математического моделирования. Алматы, 2015.
- 5 Антоненко В.Н. - Водоснабжение и ирригация: Учебник.Алматы: КазНТУ, 2014. 166 с.
- 6 Мырзахметов М. Суды тасымалдау: Оқулық. - Алматы, “Экономика” баспасы 2014. 384 бет.
- 7 Қасымбеков Ж.Қ. Сораптар, сорап станциялары және желдеткіштер. Оқу күралы. Алматы, 2013. - 1876.
- 8 Қ.Т.Оспанов. Ауыл шаруашылығын сумен жабдықтау және суландыру. - Алматы: ҚазҰТУ, 2011. - 26 с.
- 9 Тюменев С. Д. Қазақстан аумағының су ресурстары және сумен қамтамасыздандыру: Оқулық. - Алматы: ҚазҰТУ, 2011. - 178 б.
- 10 Г.Г.Орлов Охрана труда в строительстве
- 11 Оспанов К.Т. Сельскохозяйственное водоснабжение. Учеб. пособие. - Алматы: КазНТУ, 2014. - 163 б.
- 12 Қазақстан Республикасының Су Кодексі./«Бико»баспа үйі/ Алматы, 2012. - 646.
- 13 Тоғабаев Е.Т., Тойбаев К.Д. Сумен жабдықтау және канализация. Алматы: ҚазМСҚА, 2013. - 184 бет.
- 14 Шевелев Ф.А., Таблицы для гидравлического расчета водопроводных труб: Справ, пособие. - М. Стройиздат, 2013 –176 с.
- 15 ҚР 4.01.03.2012 ж «Су бұру. ашық желілер және нысандар»
- 16 Кашкинбаев И. З. « Су құбыры-канализациялық желілер мен имараттардың құрылымы технологиясы » Алматы: ҚазБСҚА. 2014ж.
- 17 Кашкинбаев И. З. «Курстық және дипломдық жобалау» Алматы: ҚазБСҚА. 2015ж.
- 18 Говоров В. П. , Стешенко А. Л. Санитарлық-техникалық жұмыстарды жүргізу. – М: Стройиздат, 2013
- 19 Фролова О.В. «Водоснабжение и водоотведение. Методические указания к курсовой работе для студентов направления строительство». Псков 2015 г.
- 20 Эксплуатация систем и сооружений водоснабжения и водоотведения. М. А. Сафроно. Алматы, 2015.

А Қосымшасы

А.1 Кесте - Қыраш ауылының су тұтыну мөлшері

Тәулік сағатта ры	Елді мекендердегі тұрмыстық шаруашылық су шығыны		Жасыл- желектерді сүғару шығыны		мектеп		балабақша		Жалпы шығын	
	сағат	%	M ³	M ³	%	M ³	%	M ³	%	
0-1	0,6	0,7176			0		0		0,7176	
1-2	0,6	0,7176			0		0		0,7176	
2-3	1,2	1,4352			0		0		1,4352	
3-4	2	2,392			0		0		2,392	
4-5	3,5	4,186			0		0		4,186	
5-6	3,5	4,186	17,334	16,7				0	21,52	
6-7	4,5	5,382	17,334	16,7	3,136	5	1,032	5	26,884	
7-8	10,2	12,1992	17,334	16,7	1,8816	3	0,619	3	32,034	
8-9	8,8	10,5248			9,408	15	3,096	15	23,0288	
9-10	6,5	7,774			3,4496	5,5	1,135	5,5	12,3588	
10-11	4,1	4,9036			2,1325	3,4	0,702	3,4	7,73784	
11-12	4,1	4,9036			4,0141	6,4	1,321	6,4	10,23864	
12-13	3,5	4,186			9,408	15	3,096	15	16,69	
13-14	3,5	4,186			5,0803	8,1	1,672	8,1	10,93816	
14-15	4,7	5,6212			3,5123	5,6	1,156	5,6	10,28936	
15-16	6,2	7,4152			2,5088	4	0,826	4	10,7496	
16-17	10,4	12,4384			2,5088	4	0,826	4	15,7728	
17-18	9,4	11,2424			9,408	15	3,096	15	23,7464	
18-19	7,3	8,7308			1,8816	3	0,619	3	11,2316	
19-20	1,6	1,9136	17,334	16,7	1,2544	2	0,413	2	20,9148	
20-21	1,6	1,9136	17,334	16,7	1,2544	2	0,413	2	20,9148	
21-22	1	1,196	17,334	16,7	1,8816	3	0,619	3	21,0308	
22-23	0,6	0,7176			0		0		0,7176	
23-24	0,6	0,7176			0		0		0,7176	
жалпы	100	119,6	10	100 %	62,72	100 %	20,64	10 0%	212,96	

A қосымшасының жалгасы

A.2 Кесте - Арынды мұнара реттеуші сыйымдылығын анықтау

Тәулік сағаттары	Елді мекендергі су тұтынылуы %	Сорғыштан су берілуі %	Бакқа келуі %	Бактан шығуы %	Бакте қалғаны %
0-1	0,589	2,27		1,681	4,837
1-2	0,594	2,27		1,676	6,513
2-3	0,594	2,27		1,676	8,189
3-4	0,594	2,27		1,676	9,865
4-5	0,989	2,27		1,281	11,146
5-6	4,693	4,73		0,037	11,183
6-7	7,118	4,73	2,388		8,795
7-8	6,702	5,17	1,532		7,263
8-9	8,562	5,17	3,392		3,871
9-10	4,705	5,17		0,465	4,336
10-11	3,853	5,17		1,317	5,653
11-12	5,071	5,17		0,099	5,752
12-13	8,068	5,17	2,898		2,854
13-14	5,266	5,17	0,096		2,758
14-15	4,449	5,17		0,721	3,479
15-16	3,997	5,17		1,173	4,652
16-17	3,997	5,17		1,173	5,825
17-18	8,265	5,17	3,095		2,73
18-19	3,196	5,17		1,974	4,704
19-20	5,9	5,17	0,73		3,974
20-21	5,702	5,17	0,532		3,442
21-22	5,712	2,27	3,442		0
22-23	0,791	2,27		1,479	1,479
23-24	0,593	2,27		1,677	3,156
жалпы	100	100	18,105	18,105	

A қосымшасының жалғасы

A.3 Кесте - Таза су резервуар сыйымдылығының және арынды мұнара багінің көлемін анықтау

Тәулік сағаттары	I-ші СБ - нен су берілуі %	II - ші СБ - нен су берілуі %	Резервуарға түсүі, %	Резервуардан шығуы %	Резервуардағы су қалдығы %
0-1	4,17	2,27		1,9	7,57
1-2	4,17	2,27		1,9	9,47
2-3	4,17	2,27		1,9	11,37
3-4	4,17	2,27		1,9	13,27
4-5	4,17	2,27		1,9	15,17
5-6	4,17	4,73	0,56		14,61
6-7	4,17	4,73	0,56		14,05
7-8	4,17	5,17	1		13,05
8-9	4,17	5,17	1		12,05
9-10	4,17	5,17	1		11,05
10-11	4,17	5,17	1		10,05
11-12	4,17	5,17	1		9,05
12-13	4,17	5,17	1		8,05
13-14	4,17	5,17	1		7,05
14-15	4,17	5,17	1		6,05
15-16	4,17	5,17	1		5,05
16-17	4,16	5,17	1,01		4,04
17-18	4,16	5,17	1,01		3,03
18-19	4,16	5,17	1,01		2,02
19-20	4,16	5,17	1,01		1,01
20-21	4,16	5,17	1,01		0
21-22	4,16	2,27		1,89	1,89
22-23	4,16	2,27		1,89	3,78
23-24	4,16	2,27		1,89	5,67
жалпы	100	100	15,17	15,17	

A қосымшасының жалғасы

A.4 – Меншікті жолай шығынды анықтау

Учас	Ұзындығы	q меншік	Q жол
1-2	47,0312	0,0044	0,207
2-3	74,1861	0,0044	0,326
3-4	74,3919	0,0044	0,327
4-7	52,846	0,0044	0,233
5-6	43,2	0,0044	0,190
6-7	33,891	0,0044	0,149
7-8	79,6107	0,0044	0,350
8-9	129,6206	0,0044	0,570
9-10	71,3714	0,0044	0,314
10-11	35,4476	0,0044	0,156
11-12	56,4782	0,0044	0,249
12-14	42,6952	0,0044	0,188
13-14	60,7537	0,0044	0,267
14-52	56,9607	0,0044	0,251
15-16	25,3244	0,0044	0,111
16-17	30,7468	0,0044	0,135
17-18	31,81	0,0044	0,140
18-19	31,8097	0,0044	0,140
19-20	30,4732	0,0044	0,134
20-21	22,7679	0,0044	0,100
21-31	35,5794	0,0044	0,157
22-23	38,7596	0,0044	0,171
23-24	37,6867	0,0044	0,166
24-25	68,7922	0,0044	0,303
25-26	37,2081	0,0044	0,164
26-27	24,5573	0,0044	0,108
27-28	26,1344	0,0044	0,115
28-29	26,0225	0,0044	0,114
29-30	33,9333	0,0044	0,149
30-31	18,0422	0,0044	0,079
31-40	88,4481	0,0044	0,389
32-33	44,74	0,0044	0,197
33-34	41,3867	0,0044	0,182
34-35	33,6895	0,0044	0,148
35-36	30,5969	0,0044	0,135
36-37	42,8946	0,0044	0,189
37-40	29,8601	0,0044	0,131
38-39	26,6164	0,0044	0,117
39-40	27,5424	0,0044	0,121
40-41	28,6397	0,0044	0,126

A қосымшасының жалғасы

A.4 – Кестенің жалғасы

Учас	Ұзындығы	q меншік	Q жол
41-42	30,5518	0,0044	0,134
42-43	38,2263	0,0044	0,168
43-44	55,3402	0,0044	0,243
44-45	31,5499	0,0044	0,139
45-50	43,7592	0,0044	0,193
46-47	38,2437	0,0044	0,168
47-48	28,8911	0,0044	0,127
48-49	60,8024	0,0044	0,268
49-50	28,4498	0,0044	0,125
50-51	40,5729	0,0044	0,179
51-52	72,0209	0,0044	0,317
жалпы	2240,9546		9,860

A.5 – Түйін шығындарын анықтау

Түйін №	Түйін қыйылсыттын участкелер №	Участкенің жолай шығыны л/с	Шоғыр шығыны л/с	Түйіндік шығын л/с
1	(1-2)(2-3)	0,53335612		0,2667
2	(2-3)(3-4)	0,6537432		0,3269
3	(3-4)(4-7)	0,55984676		0,2799
4	(5-6)(6-7)	0,3392004	60	0,1696
5	(6-7)(7-8)	0,49940748		0,2497
6	(7-8)(8-9)	0,92061772		0,4603
7	(9-10)(8-9)	0,8843648		0,4422
8	(9-10)(10-11)	0,4700036		0,2350
9	(10-11)(11-12)	0,40447352		0,2022
10	(11-12)(12-14)	0,43636296		0,2182
11	(12-14)(13-14)(14-52)	0,70580224		0,3529
12	(15-16)(16-17)	0,24671328		0,1234
13	(16-17)(17-18)	0,27524992		0,1376
14	(17-18)(18-19)	0,27992668		0,1400
15	(18-19)(19-20)	0,27404476		0,1370
16	(19-20)(20-21)	0,23426084		0,1171
17	(20-21)(21-31)	0,25672812		0,1284
18	(22-23)(23-24)	0,33636372		0,1682
19	(23-24)(24-25)	0,46850716		0,2343
20	(24-25)(25-26)	0,46640132		0,2332
21	(25-26)(26-27)	0,27176776		0,1359
22	(26-27)(27-28)	0,22304348		0,1115

A қосымшасының жалгасы

A.5 - Кестенің жалгасы

Түйін №	Түйін қыйылсысатын участкелер №	Участкенің жолай шығыны л/с	Шоғыр шығыны л/с	Түйіндік шығын л/с
23	(27-28)(28-29)	0,22949036		0,1147
24	(28-29)(29-30)	0,26380552		0,1319
25	(29-30)(30-31)	0,2286922		0,1143
26	(30-31)(31-40)	0,46855732	62.72	0,2343
27	(32-33)(33-34)	0,37895748		0,1895
28	(33-34)(34-35)	0,33033528		0,1652
29	(34-35)(35-36)	0,28286016		0,1414
30	(35-36)(36-37)	0,3233626		0,1617
31	(36-37)(37-40)	0,32012068		0,1601
32	(38-39)(39-40)	0,23829872		0,1191
33	(31-40)(37-40)(40-41)	0,64174264		0,3209
34	(40-41)(41-42)	0,2604426		0,1302
35	(41-42)(42-43)	0,30262364		0,1513
36	(42-43)(43-44)	0,4116926		0,2058
37	(43-44)(44-45)	0,38231644		0,1912
38	(44-45)(45-50)	0,33136004		0,1657
39	(46-47)(47-48)	0,29539312		0,1477
40	(47-48)(48-49)	0,3946514		0,1973
41	(48-49)(49-50)	0,39270968		0,1964
42	(49-50)(50-51)	0,30369988		0,1518
43	(50-51)(51-52)	0,49541272		0,2477
жалпы		17,01671092	122,72	8,5084

Ә Қосымшасы

Ә.1 Кесте – Құрылыш материалдарының шығындары

Негізгі қорлардың атауы (ғимаратар мен құрылымдардың)	Өлшем бірлік	Смета бойынша күны	Саны	Сомасы
Пластмасса құбырлар d 200	мм	10000	1200	12000000
Полиэтилен d 150	мм	10000	1000	10000000
сондай-ақ d 100	мм	5000	100	500000
сондай-ақ d 50	мм	5000	100	500000
құралмалы темір бетондар	дана	7000	96	672000
Сорап бекеті	дана	2000000	2	4000000
Су алу бакі	дана	650000	1	650000
Ысырмалар	дана	50000	52	2600000
Монолитті бетон	м3	2000	30	60000
Шойын құбырлар	мм	20000	100	2000000
Барлығы				32982000

Ә.2 Кесте - Өндіріс жұмысшыларының еңбек ақысы

Қызметкерлер	Қызметкерлер жалақысы	Адамдар саны	Жалақылардың жылдықкоры
Машинистер	340000	1	4080000
Су құбырларын жөндеушілер	200000	4	9600000
Күзетші қоғаушылар	90000	2	2160000
Бас иженерлер	280000	1	3360000
Инженерлер	250000	2	6000000
Техниктер	250000	2	6000000
Автоматика және телемеханиктер бойынша техниктер	200000	1	2400000
Барлығы			33600000

Бас жоспар

Шартты белгілер

- Су алуғимараты
- Мектеп
- Балабақша
- Акимат
- Түрғын үйлер

- Қыраш елді- мекенінің аумағы

- Магистрал су күбырлары

С.К

- Саябак

○ - Бақылау құдықтары

Басты берілістер

Елді мекеннің орналасқан жері Қызылорда облысы Жаңақорған ауданы Қыраш ауылы. Жаңақорған экімшілік аумағынан онтүстік-шығысқа қарай 21 км жерде орналасқан. Қаратаудың бөктерінде орналасқандықтан ауылдан 3 км жерде үлкен бұлақ бар. Суды сол Қайнар бұлағынан тартып әкелуге болады. Түрғындар шахталық құдықтың сүйн пайдаланады. Құдықтың терендігі 7-8 м. Судың сапасы санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға сай келмейді. Кейбір ауыл түрғындары сол Қайнар бұлағынан үйлеріне тасып ішуде.

ҚазУТЗУ.5В075200.04-06.2022 ДЖ				
Жаңақорған ауданы Қыраш ауылын сүмен жабдықтау				
апп.	код №	бет	док. №	код
Каф. мен	Алғанов К.К.	114	06.05	
Норматив.	Холтап A.Н.	115	06.05	
Жетекш.	Халықай Б.	116	06.05	
Көңесті	Халықай Б.	117	06.05	
Орындалған	Малик Б.	118	06.05	

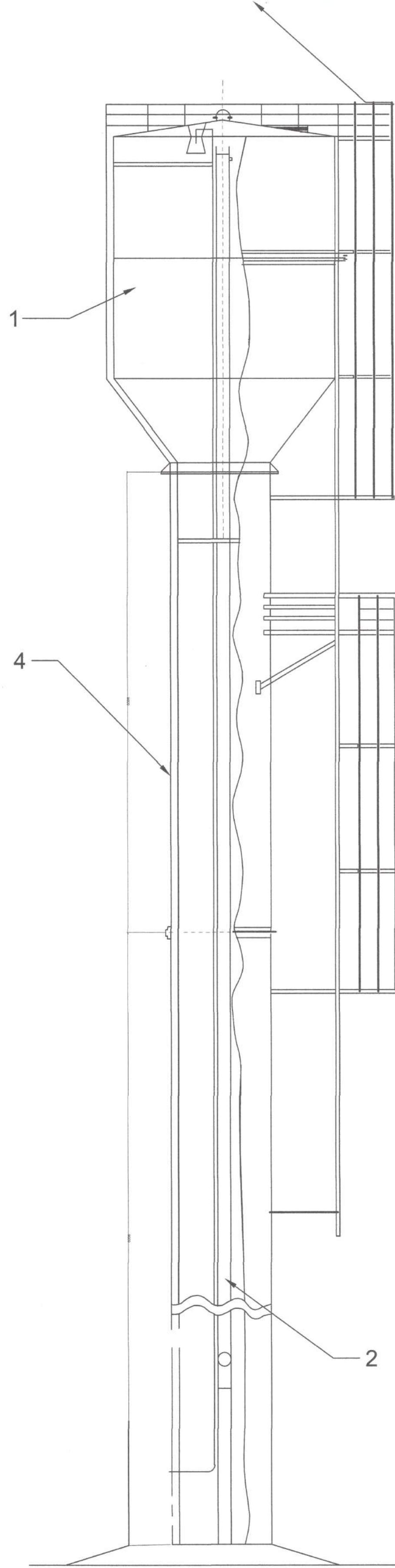
Негізгі болім		
Станд	Бет	Беттер
0	1	5

Бас жоспар		
М 1:100		
Т.К. Басинов итындағы Сәйкес		
ИЖКЖ жағдайлары		
ИДж-18-1 к		

Арынды мұнара

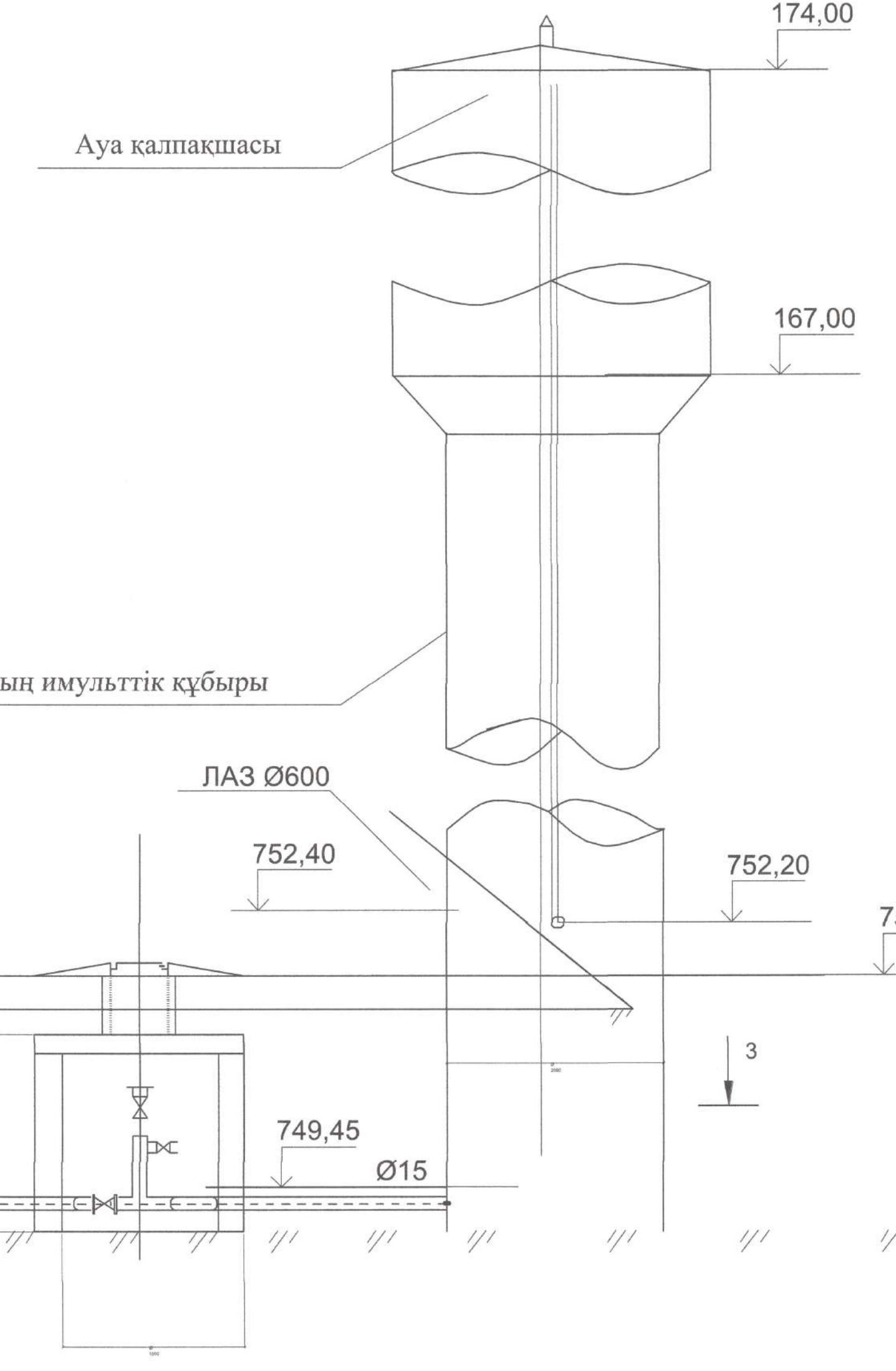
Мұнара V = 50м³

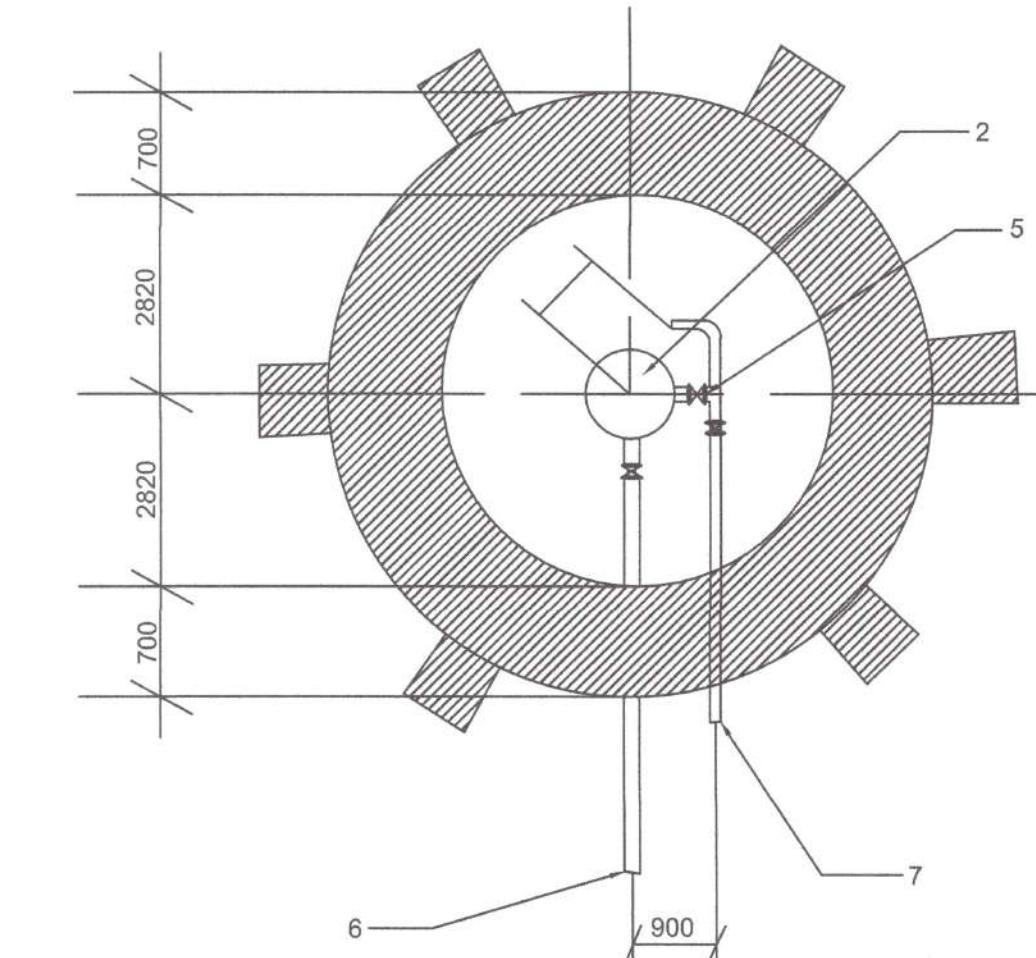
Шартты белгілер

- 1 Резервуар
- 2 Толтыратын құбыр D=150
- 3 Болат баспалдақ
- 4 Болат бөшке
- 5 Арынды таратушы стояк
- 6 Қысым құбыры
- 7 Құю және ағызу құбыры

1 - 1

2 - 2

Су айдауыш мұнара — елді мекендерді сумен қамтамасыз ету жүйесіндегі су өтімі мен қысымын реттеп отыруға арналған құрылым. Ол цилиндр тәрізді етіп арнағы болаттан немесе темір-бетоннан жасалған бактан (ыдыстан) және оны көтеріп тұратын тіреуіштен тұрады.

Мұнараның биіктігі 25 - метрге ал бактың сыйымдылығы 50 м³ - ге дейін жетеді. Тіреуіш негізінен болаттан, темір-бетоннан, кейде кірпіш немесе ағаштан жасалады. Бак ішіндегі судың қыста қатып қалмауы және ластанбауы үшін ол жылу өткізгіштігі төмен, жеңіл материалмен қанталып, үсті шатырмен жабылады.

КазУТЗУ.5B075200.04-06.2022 ДЖ					
Жанақорған ауданы Кыраш ауылын сумен жабдықтау					
олш.	код №	бет	дог №	номер	жыныс
Каф. месн	Алғанова К.К.	0	06.05	06.05	
Нормативн.	Хойшев А.Н.	0	06.05	06.05	
Жетекші	Халықаров Б.	0	06.05	06.05	
Көнесші	Халықаров Б.	0	06.05	06.05	
Орталдан	Малик Б.	0	06.05	06.05	

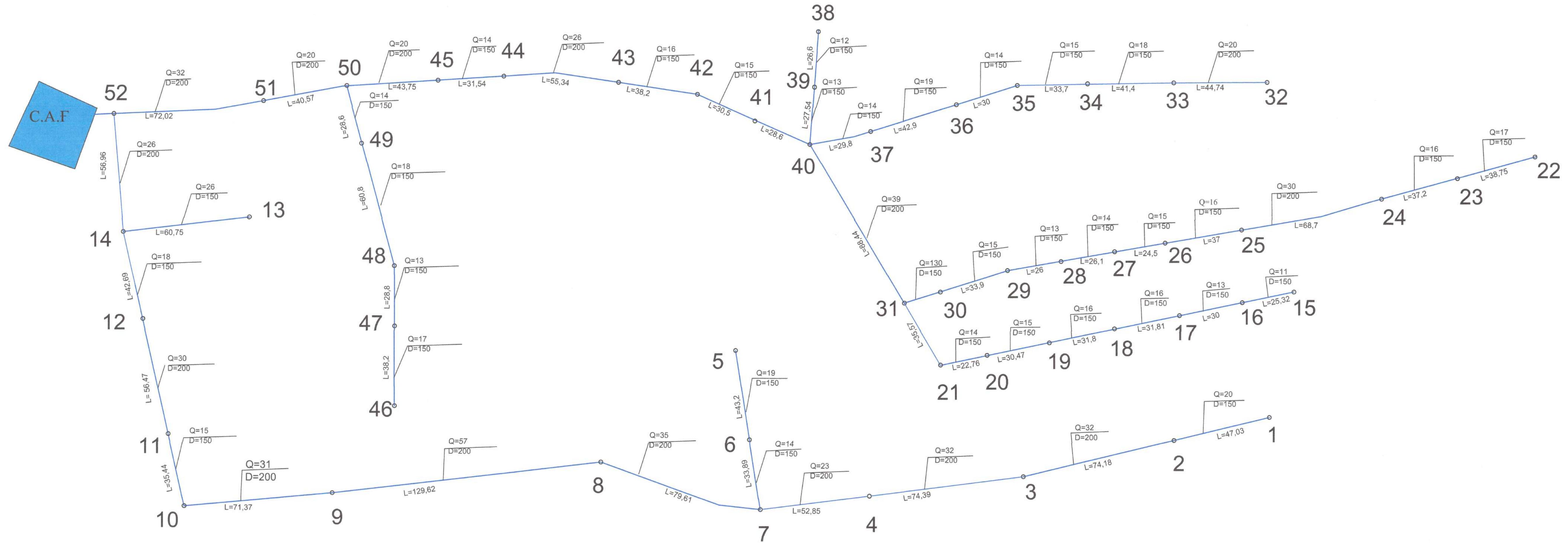

Негізгі болім			Станд	бет	Беттер
0	2				

Арынды су мұнарасы.
M 1:50

T.К.Бекенов атанды Сібіл
НДКК инженерлесі
НДКК-18-1 к

Максималды тәуліктегі жуық шамамен алынған өрттік су шығыны

Шартты белгілер

Q = жол жөнекей шығын
 D = құбыр диаметрі
 L = екі су реттеуші құдықтың ара-қашықтығы

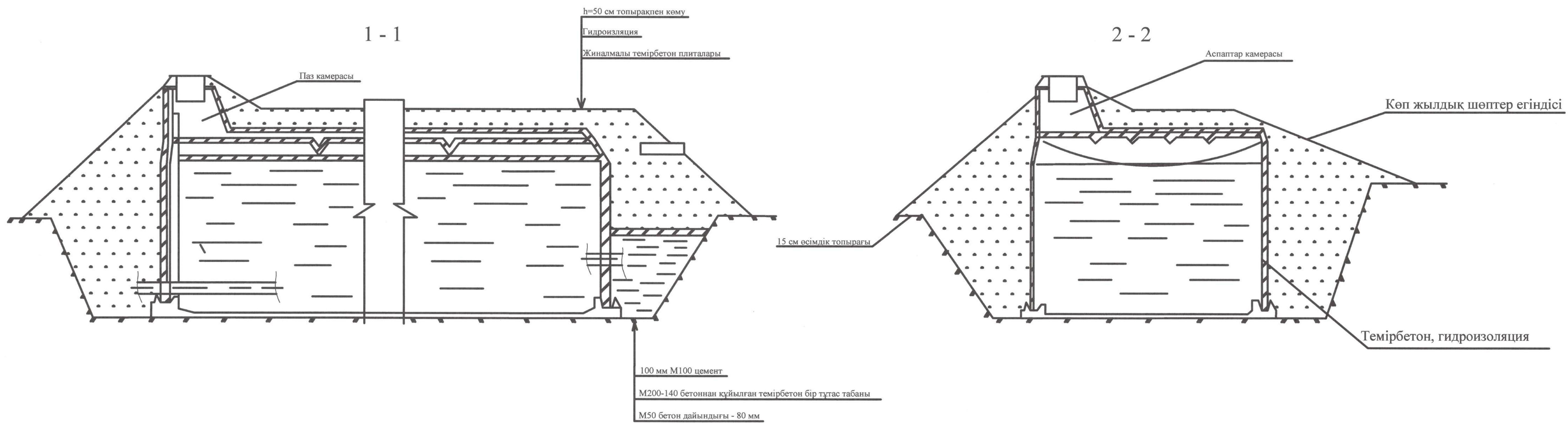
- Магистрал су құбыры

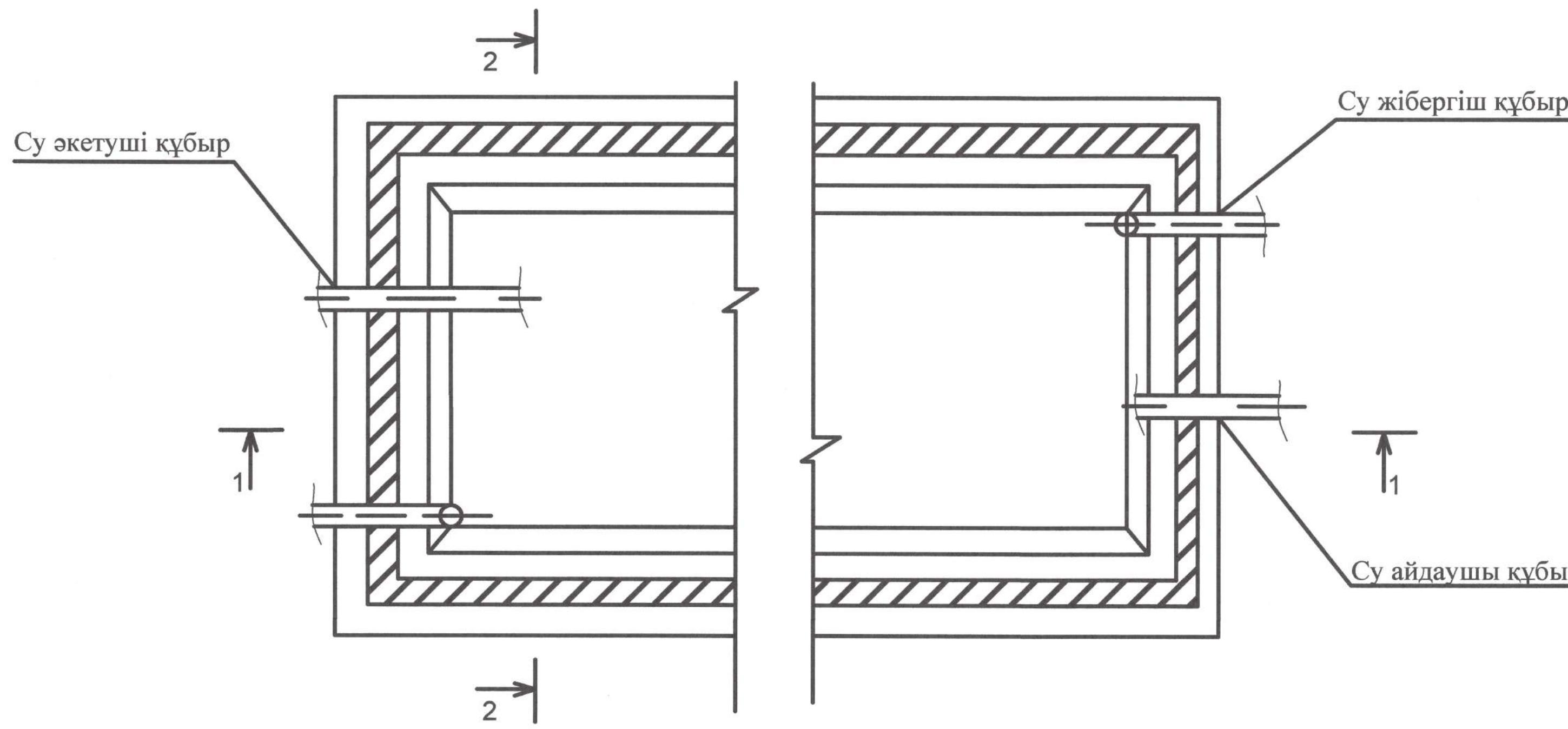
- Сү алу ғимараты

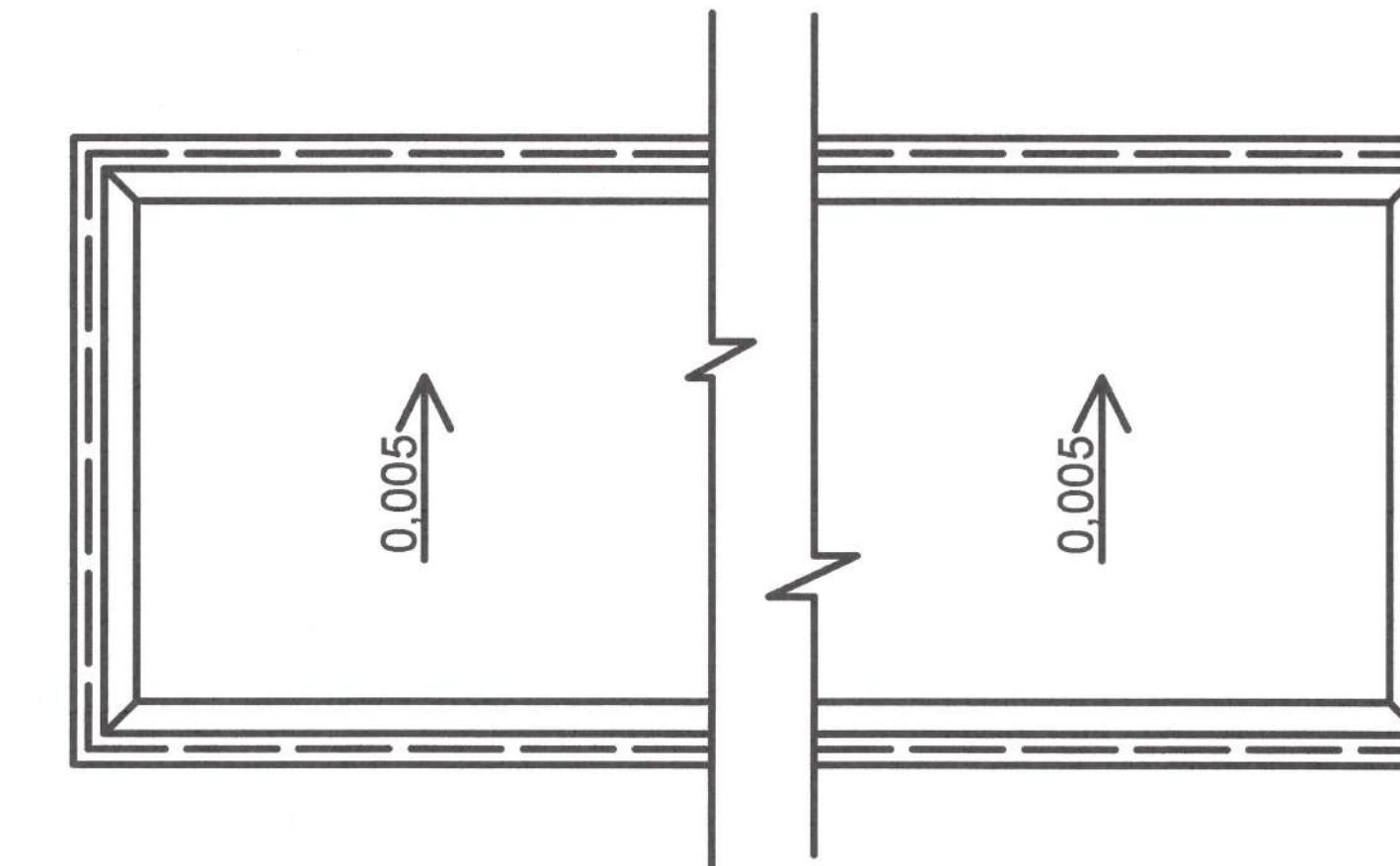
Таза су резервуары

Жоспар М 1:50

Табан еңістіктерінің схемасы

КазУТЗУ 5В075200.04-06.2022 ДЖ					
Жанакорған ауданы Қыраш ауылын сүмен жабдықтау тақырып					
олш.	код №	бет	лож №	код №	жүн
Кафедра мен	Алимова К.К.	06.05			
Нормбасыл.	Хойинек А.Н.	06.05			
Жетекши	Халхабай Б.	06.05			
Кенесип	Халхабай Б.	06.05			
Орындалған	Малик Б.	06.05			

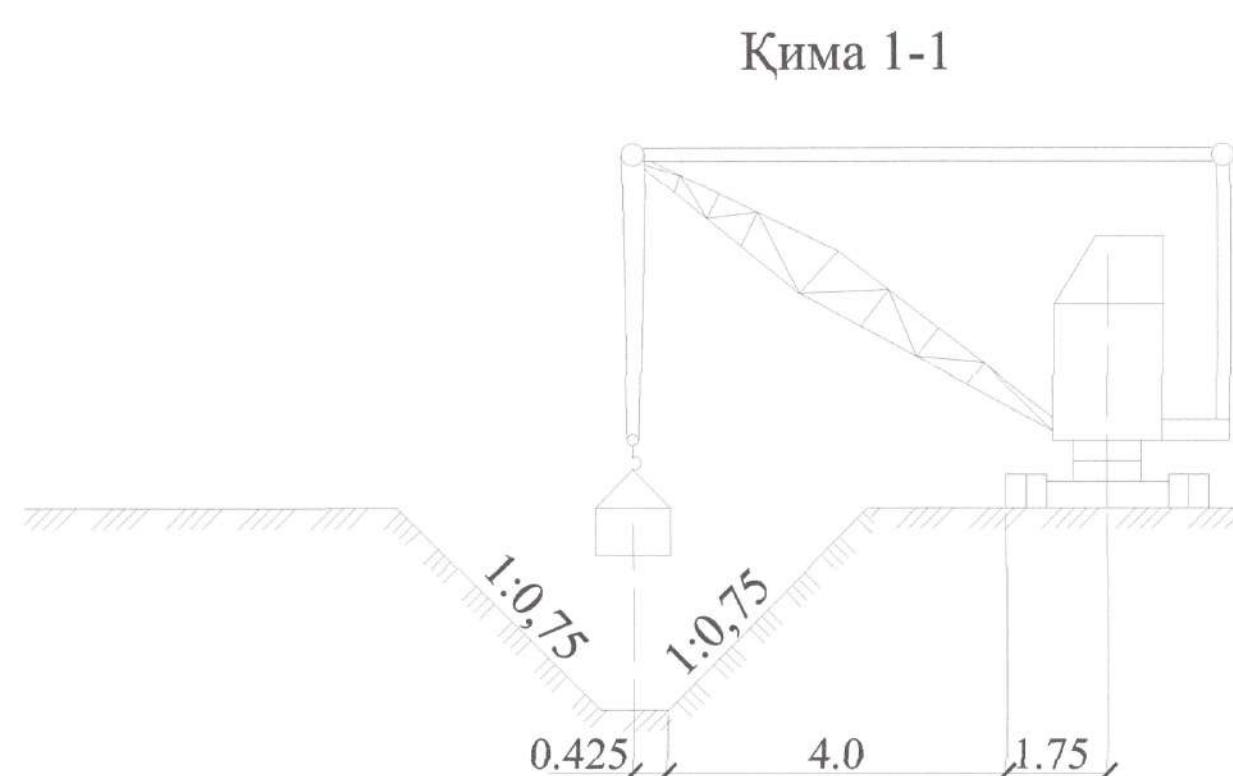
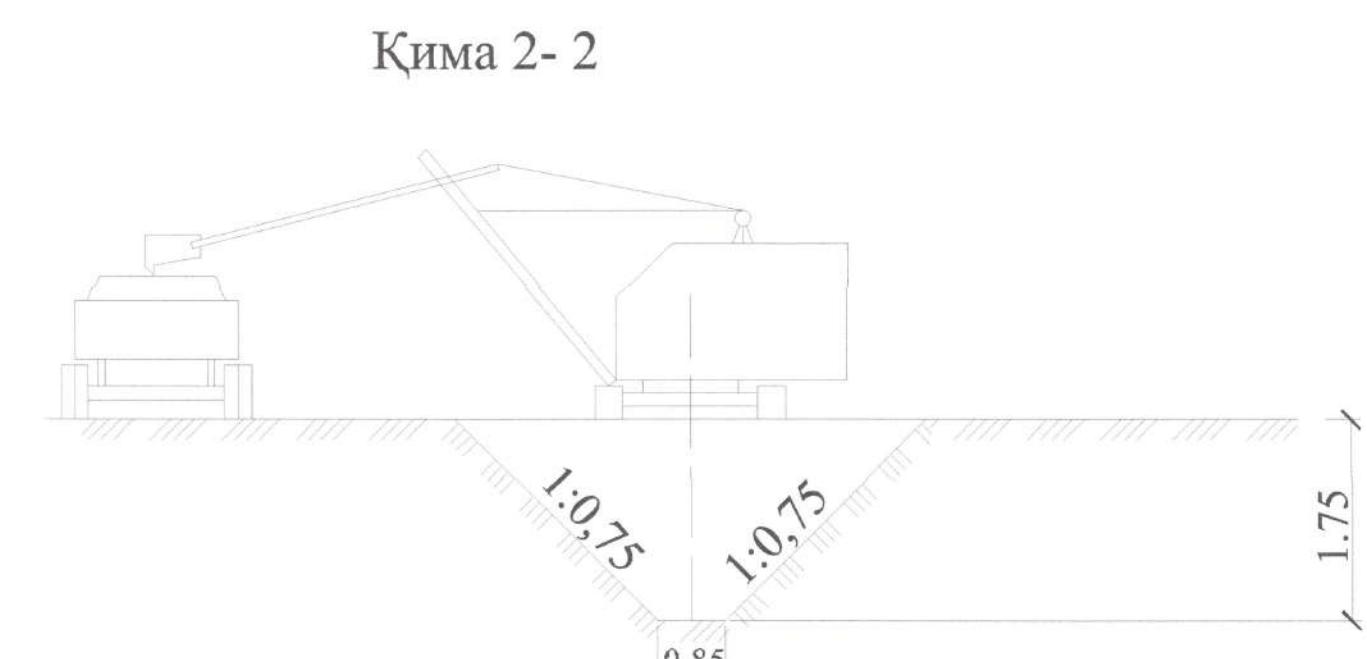
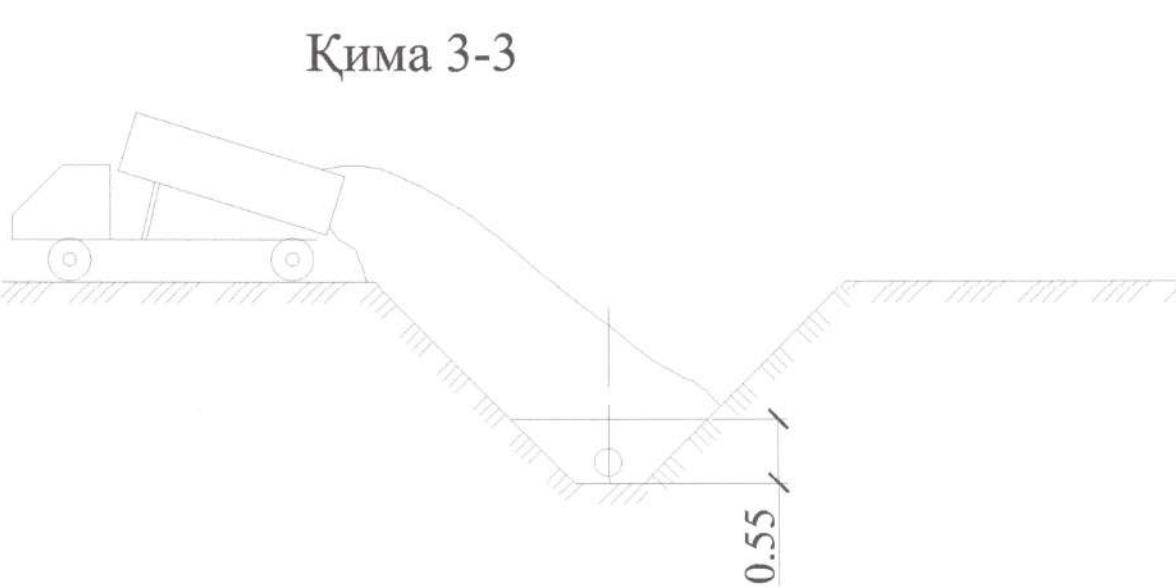
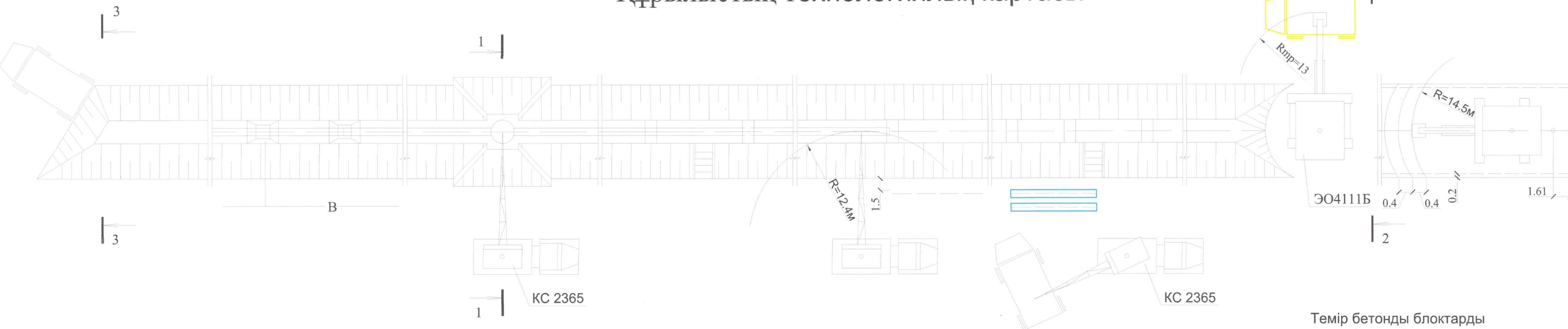
Негізгі бөлім
кезең бет беттер

0	4
---	---

I көтеріш сорғы станциясы
М 1:100

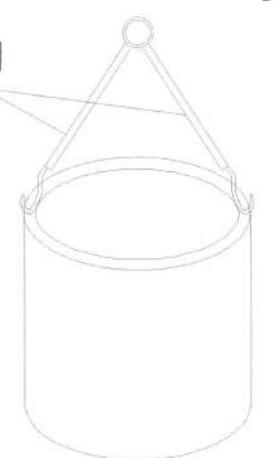
Т.К.Бессенов атындағы СәжКИ
Ижөк жағдайы-18-1 к

Күрылыштың технологиялық картасы

Темір бетонды блоктарды
ілгекке ілу

2 тармақтан
ілу

Өндірістік жұмысқа нұсқау

Күнтізбелік жоспар

Жұмыстардың аталуы	Жұмыс көлемі	Керекті машиналар			Жұмысшылар күрамы	Айлар												
		Ултісінің атауы	Кол. маш смен	Жұмас істеу күндері		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Уақытша коршау күру	2240 м			2 1 3														
Өсімдік қабатын кесу	6300 м2	Бульдозер д3-8	1	7 1 1														
a) жиегін егу																		
б) көлікке тиесу	14290 м2	Экскаватор ЭО-4111Б	4	6 2 1														
	3020 м2			4 1 1														
Ұзын ор түбін қолмен өндеду	140,25 м3			10 1 2														
Ұзын орда түйіс асты шұңқыр казу	0,14 м3			7 1 2														
Ұзын ор түбіне тегіс қабатын төсөу				5 1 2														
Трассага күбыр жеткізу	140,25 м3	Кран КС 2563	1	6 1 3														
Ұзын орда күбыр төсөу	2240 м			7 1 4														
Бакылау құдықтарын орнату	52 дана			4 1 5														
Құдыққа судан оқшаулар жасау	1208 м2			5 1 2														
Ысырма орнату	55 дана			2 1 4														
Құдықты екі жағынан колмен нығыздап көму	54,8 м3			6 1 2														
Беріктікке сынау	1500 м			2 1 4														
Уақытша коршауды жиап алу	2300 м			2 1 3														
Ұзын орды бульдозермен көму	14238 м3			4 1 1														
Тығыздыққа сынау	1500 м			1 1 4														
Территорияны тегістөу	6364 м			4 1 1														

